

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ГРАД ЈАГОДИНА

Градска управа за јавне приходе,
заштиту животне средине и инспекцијски надзор

Број: 501-16/2023-04

Датум: 12.06.2023.године

Ј А Г О Д И Н А

На основу чл. 5, 7, 12, 15. и 16. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 25/2015 и 109/2021), чл. 136. ст. 1. и чл. 141. ст. 7. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016, 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС), а решавајући по захтеву оператера „Јухор-експорт“ АД, ул.Кабловска 29, Јагодина, за рад постројења и обављање активности клања животиња, производње, третмана, прераде и обраде производа из сировина животињског порека (изузев млека), за издавање интегрисане дозволе, по захтеву број 501-16/2023-04 од 13.01.2023. године, Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, доноси

РЕШЕЊЕ

о издавању интегрисане дозволе

Издаје се **интегрисана дозвола** рег. број 03 оператеру „Јухор-експорт“ АД из Јагодине (у даљем тексту: оператер), ул. Кабловска 29, за рад целокупног постројења и обављање активности клања животиња (са капацитетом већим од 50 т на дан), производње, третмана, прераде и обраде производа из сировина животињског порека (изузев млека), са капацитетом већим од 75 тона на дан, на локацији ул. Кабловска 29, на кп.бр.728 КО Јагодина и 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево, град Јагодина и утврђује се следеће, и то:

1. ОПШТИ ПОДАЦИ

1. Општи подаци о интегрисаној дозволи

Интегрисана дозвола број 03, издаје се оператеру „Јухор-екпорт“ АД из Јагодине (у даљем тексту: Оператер), сходно Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Уредби о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Сл. гласник РС“, бр. 84/2005), Правилнику о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Сл. гласник РС“, бр. 30/2006), Уредби о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Сл. гласник РС“, бр. 84/2005) и Уредби о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине и одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Сл. гласник РС“, бр. 84/2005).

У складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола, Оператер припада постројењима и активностима за које се издаје интегрисана дозвола и то: Постројење, дефинисано под тачком 6. Остале активности, подтачка 6.4. Постројења за прераду хране, укључујући а) кланице са производним капацитетом већим од 50 t на дан, и б) третман и обрада одређена за производњу прехранбеним производима из животињских сировина (изузев млека) са производним капацитетом финалних производа већим од 75 t на дан.

У складу са тим, Оператер се обратио надлежном органу, Градској управи за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, за издавање интегрисане дозволе.

2. Општи подаци о постројењу

Постројење за клање животиња и производњу месних производа налази се у ул. Кабловска 29, на кп.бр. 728 КО Јагодина и 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево. Укупна површина комплекса је 27 ha 24 a 89 m². Технолошки процес кланице обухвата: клање говеда и свиња, расечање говеђег и свињској меса. Дневни капацитети кланице су 900 комада свиња, 188 комада говеда и расечање свињског и говеђег меса 105 тона. Дневни капацитети производње уситњеног меса и полупроизвода од меса су 7,5 тона; производа од меса 233,5 тона. Односно капацитети клања су: 100 свиња на сат и 20 говеда на сат.

Основна делатност оператера је производња месних прерађевина.

Приземље кланице је одвојено на 3 функционалне целине:

Линија клања свиња, линија клања говеда, цревара.

Кланица се састоји из следећих делова:

линија клања свиња (нечисти део); линија клања свиња (чисти део); комора за задржавање свињског меса; линија клања говеда (чисти део); санитација колица; санитација опреме цреваре; цревара; пријем комплета црева свиња; шурење желудаца свиња; сољење црева; складиште црева; хлађење изнутрица; шурење желудаца говеда; комора за задржавање говеђег меса; просторија за одмор; евакуација конфиската говеда; скупљање крви; омамљивање говеда.

Просторије у сутерену су: пријем рогова, папака и вимена; пријем говеђих кожа; прикупљање конфиската линија за говеда; прикупљање длака свиња; сакупљање садржаја преджелудаца; санитација контејнера; прикупљање очију, ушију и конфиската свиња; прикупљање конфиската црева свиња; прикупљање конфиската говеђих полутки.

Број запослених радника је 392.

Постројење обавља активност 16 сати дневно, 80 сати недељно и 320 сати месечно.

3. Напомене о поверљивости података и информација

На основу члана 9. став 1. тачка 10. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Оператер је надлежном органу доставио и Изјаву којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности. Изјава је приложена уз захтев интегрисане дозволе и овом изјавом оператер је потврдио да јавност има приступ захтеву за издавање интегрисане дозволе у целини, осим назначених информација које садрже пословну тајну и за које је приступ јавности ограничен.

4. Информација о усаглашености

Захтев за добијање интегрисане дозволе број 501-16/2023-04, који је Оператер поднео 13.01.2023. године, у складу је са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Сл. гласник РС“, бр. 30/2006, 32/2016 и 44/2018 – др. закон) и Уредбом о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима. Захтев за добијање интегрисане дозволе садржи све податке прописане Законом. Уз захтев за добијање интегрисане дозволе, Оператер је поднео и сву потребну документацију прописану поменутиим Законом.

II АКТИВНОСТ ЗА КОЈУ ЈЕ ЗАХТЕВ ПОДНЕТ И ОЦЕНА ЗАХТЕВА

1. Кратак опис активности за коју је захтев поднет

Делатност Оператера је клање говеда и свиња и производња месних прерађевина.

Капацитети клања су: 100 свиња/сат, и 20 говеда/сат.

Свињски депо: је приземни објекат, намењен за прихват и смештај свиња, укупне површине 530,86 m². Овај објекат као целина садржи следеће делове: 4 обора, 2 ходника, канцеларију за ветеринара, просторију за мерење, просторију за здравствено сумњиве животиње, складиште хране за свиње, два гардеробна одељења (чисто и нечисто), улаз у гардеробу, 2 тоалета, ходник, простор за пријем робе, истоварна рампа, рампа за отпатке.

Депо за говеда: Објекат је приземни, намењен за прихват и смештај говеда, укупне површине 223,40 m². Овај објекат као целина садржи следеће делове: 4 бокса за говеда, коридор, канцеларију за ветеринара, просторију за вагање, просторију за здравствено сумњиве животиње, складиште хране за говеда, два гардеробна одељења (чисто и нечисто), улаз у гардеробу, 2 тоалета, ходник, простор за пријем робе, истоварна рампа, рампа за отпатке.

Довоз стоке: Стока се довози камионима који у комплекс улазе на улаз који је повезан са нечистим делом комплекса. Пре уласка у објекат камиони пролазе преко дезинфекционе баријере. Истовар стоке обавља се на бетонској рампи депоа. Преглед стоке врши се у току пријема од стране ветеринарског инспектора. Животиње код којих се појави сумња да су оболеле од било које болести, издвајају се и одводе у посебне просторије за смештај оболелих животиња, тзв. карантинске стаје. Само животиње које не показују никакве знаке обољења одводе се, после извршеног ветеринарског прегледа, у одговарајуће просторије сточног депоа где се врши припрема за клање према следећим процедурама:

Санитација возила за превоз стоке: После завршеног истовара, камиони за превоз стоке подвргавају се обавезном чишћењу, прању и дезинфекцији. Пре прања, на плато са контејнерима врши се чишћење унутрашњег дела камиона, при чему се чврсти отпадни материјал одлаже у јаму за ђубре. Камиони се перу у објекту за дезинфекцију превозних средстава за довоз стоке и одвоз материјала који се добијају при клању као узгредни производи. Објекат за прање и дезинфекцију камиона има три просторије и наткривени, дренажни плато, на коме се изводи поступак прања и дезинсекције возила.

Кланица: Објекат кланице је пројектован са приземљем и сутереном, димензија у основи 42 x 26 m. Висина сутерена је 3 m. Висина приземља је 6 m у делу омамљивања говеда, а 5m у осталим деловима. Приземље кланице је раздвојено на три функционалне целине: линија клања свиња, линија клања говеда и цревара.

Технолошке операције у процесу клања и обраде су: Операције предклања која обухвата вагање, одвођење животиња коридором до места омамљивања и основне операције које обухватају: омамљивање, искрварење, скидање коже, односно шурење и скидање длаке, вађење унутрашњих органа, расечање на полутке, обрезивање и прање. Споредне операције обухватају: одсецање рогова, дисталних делова ногу и главе, вагање. Помоћне операције су: померање трупова, довођење трупа у подесан положај за извођење основних операција, отпремање споредних производа клања, допремање покретне технолошке опреме. Ветеринарски преглед је такође саставни део процеса производње меса.

Омамљивање: Омамљивање је операција чији је задатак да се животиња доведе у бесвесно стање, а да при томе остану очуване основне животне функције: рад срца и дисајних органа. Омамљивањем се хуманизује чин клања и омогућује се несметано и безбедно обављање операције која следи, односно искрварења. Животиње за клање се могу омамљивати механичким методама (ударац бата у главу, пенетрација клина у главу), електричном струјом и гасовима (CO₂). Механичко омамљивање примењује се углавном код говеда, а може да се користи и при клању свиња. Електрична струја се користи за омамљивање свиња. CO₂ се користи за омамљивање свиња и телади.

Омамљивање електричном струјом обухвата примену ниског напона (90-250 V) у трајању од 6-10 sec., високог напона (300-700 V) у трајању 3-4 sec., при чему је јачина струје 0,6-1,5 А. Омамљивање се врши у посебном боксу за омамљивање.

Искрварење: Искрварење је усмрћење животиње испуштањем крви из организма постепено. Животињама се постепено смањује снабдевање ткива кисеоником, престаје рад срца и дисања и при чему настаје смрт. Искрварење животиња се обавља на три начина: убодом у врат, убодом у груди и засецањем (пререзом) врата. Искрварење може да се обави у висећем (вертикалном) и у лежећем (хоризонталном) положају, којем се даје предност.

Скидање коже: Кожа се скида код говеда. Скидање коже се изводи на колосеку (вертикални положај трупа). Скидање коже говеда започиње одсецањем рогова и доњих делова ногу, након чега се скида кожа са главе, која се затим одсеца од трупа. Затим се скидање коже наставља ручним отварањем коже на трбуху (по белој линији) и унутрашњим површинама задњих и предњих екстремитета. Кожа са бочних страна и леђа се скида или ручно или машински. Кожа се скида по принципу да длака увек иде на длаку. Свиње се после искрварења шуре, а затим се са њихових трупова скида длака. Циљ шурења је да се олабави корен длаке и размекша покожица да се могу лако механички отклонити. Свиње се најчешће шуре при температури од 60 до 65°C у трајању од 5 до 6 минута. За шурење трупова свиња могу се применити два различита поступка: шурење потапањем у врућу воду (труп је у хоризонталном положају) – старији поступак и шурење прскањем врућом водом (труп је у вертикалном положају) – новији поступак којем се даје предност. Длака се после шурења скида у машинама, које поседују један, два или више ротирајућих ваљака с гуменим и металним стругачима. Приликом окретања ваљака скидају се чекиње и струже епидермис коагулисан при шурењу. Длака заостала на глави,

ногама и кожним наборима уклања се избријавањем трупова ножем, опаљивањем ($T = 600-800^{\circ}\text{C}$) и обрадом у машинама за полирање. Вађење унутрашњих органа (евисцерација) је сложена операција при којој се ваде сви органи из карличне, трбушне и грудне шупљине. Вађење унутрашњих органа треба обавити тако да се не озледе преджелудци, желудац и црева. Трупови говеда и свиња, као и копитара, расецају се дужином кичменог стуба на половине (полутке). Трупови се расецају тестером или помоћу секире и сатаре.

Обрезивање и прање: Приликом обрезивања (тримовања) полутки или трупова уклањањају се делови који висе, остаци дијафрагме, крваво месо и јако запрљани, односно контаминирани делови, вади се кичмена мождина, попушта се сало са свињских полутки. На крају обраде полутке и трупови се перу водом под притиском чиме се одстрањују крв, опилци костију и у мањем броју микроорганизми.

Хлађење меса: Производња меса је завршена онда када су полутке охлађене до $+4^{\circ}\text{C}$ у најдубљим деловима.

Производња месних прерађевина у најкраћем може да се опише као технологија која користи животињско месо као основну сировину и адитиве.

- Производња уситњеног меса, свежих кобасица и јела од меса обухвата следеће поступке: пријем и одмеравање меса; темперирање сировина; уситњавање меса; пријем и одмеравање зачина, адитива, додатних састојака и маринада; мешање сировина и адитива; пуњење и обликовање; паковање у одговарајућу амбалажу; лагеровање и дистрибуција.

- Производња масти и лоја обухвата: требовање и пријем сировина, отпакивање сировине, уситњавање, топљење, вађење и обрада чварака, претакање вреле масти, паковање чварака и масти, лагеровање и дистрибуција.

- Производња барених и куваних кобасица и конзерви од меса у комадима обухвата: требовање и пријем сировина, отпакивање сировине, уситњавање, одмеравање нитритних соли, саламурење, припрема надева, пуњење надева, мерење након надева, термичка обрада, хлађење, етикетирање и паковање, лагеровање и дистрибуција. Производња димљених производа и печене сланине обухвата: требовање и пријем сировина, саламурење, одсољавање, термичка обрада-димљење, хлађење, етикетирање и паковање, лагеровање и дистрибуција.

- Производња производа у заштитној атмосфери обухвата: темперирање, слајсовање, паковање у заштитној атмосфери, узорковање верификованих узорака, лагеровање и дистрибуција.

- Производња ферментисаних кобасица обухвата: требовање сировина, дефростација, отпакивање, дробљење сировина, размеравање, пуњење надева, качење производа, цеђење, ферментација, етикетирање и паковање, лагеровање и дистрибуција.

- Производња сувомеснатих производа и суве сланине обухвата: требовање сировина, саламурење, мерење, одсољавање, стављање канапа и качење производа, цеђење, димљење, сушење и зрење, етикетирање и паковање, лагеровање и дистрибуција.

- Производња пастеризоване конзерве обухвата: требовање сировина, дефростација, отпакивање сировина, одмеравање свињског меса, убризгавање саламуре у месо, стављање канапа и качење производа на летве, тамбловање масе, пуњење масе у металне дозер калупе, додавање желатина, пуњење у вакум преси, додавање желатина и затварање

кеса, вакумирање, затварање калуца, паковање у кошаре, термичка обрада, хлађење производа, лагеровање и дистрибуција.

- Производња хидрираних комада меса обухвата: требовање сировина, дефростација, отпакивање сировина, одмеравање свињског меса, убризгавање саламуре у месо, Убацивање убризганог меса и саламуре у тамблер, тамбловање, лагеровање и дистрибуција.

- Производња хидриране масе обухвата: требовање сировина, дефростација, отпакивање сировина, одмеравање свињског меса, уситњавање меса, тамбловање, лагеровање и дистрибуција.

- Производња готових јела обухвата: требовање и пријем сировина, одмеравање сировина, уситњавање сировина, мешање у кутеру, порционисање обликованог меса, дозирање обликованог меса, пуњење, затварање конзерви, прање конзерви, сигналирање, улагање конзерви у кошеве, термичка обрада, узорковање производа за термостатирање, узорковање производа за контролу, прање и сушење конзерви, паковање и етикетирање конзерви, слагање транспортних пакета на палету, лагеровање и дистрибуција.

- Производња стерилисане конзерве обухвата: требовање и пријем сировина, одмеравање сировина, уситњавање сировина, бланширање сировина, одмеравање нитратних соли за саламурења, припрема надева, пуњење надева у конзерве, затварање конзерве, прање конзерва, сигналирање, улагање конзерва у кошаре, термичка обрада, прање и сушење конзерва, паковање и етикетирање конзерва, слагање транспортних пакета на палету, лагеровање и дистрибуција.

- Производња паштете без конзерванса обухвата: требовање и пријем сировина, отпакивање, одмеравање сировина, кување сировина, сепарација масти, концентровање супе, хлађење куване сировине, одмеравање, припрема надева, пуњење, затварање конзерве, прање конзерве, сигналирање, улагање конзерве у кошаре, термичка обрада, прање и сушење конзерви, паковање и етикетирање конзерви, слагање транспортних пакета на палету, лагеровање и дистрибуција.

- Производња куване конзерве и конзерве од меса у комадима обухвата: пријем хидриране масе, пуњење, додавање желатина, сигналирање поклопаца, затварање конзерви, прање конзерви, улагање конзерви у кошаре, термичка обрада, прање и сушење конзерви, паковање и етикетирање конзерви, слагање транспортних пакета на палету, лагеровање и дистрибуција.

2. Опис локације на којој се активност обавља

Комплекс „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, обухвата простор дефинисан катастарским парцелама 728 КО Јагодина и парцелама 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево, град Јагодина. Укупна површина комплекса је 27 ха 24 а 89 м². Комплекс фабрике „Јухор“ се налази на периферији Јагодине, на удаљености око 3 км југоисточно од центра града. Терен је раван, земљиште компактно и оцедно са ниским нивоом подземних вода. У непосредној близини комплекса пролази међународни аутопут Е-75 правцем Ниш-Београд и железничка пруга. Са југозападне стране локације је улица Кабловска са које се врши приступ комплексу. У близини ограде комплекса постројења протиче река Лугомир која се улива у Велику Мораву. Преко пута Кабловске улице простиру се пољопривредне површине. Најближа стамбена насеља налазе се на 800 метара од предметног комплекса. Центар града налази

се на удаљености од 3 км. У непосредном окружењу предметног комплекса налази се међународни ауто пут Е-75 и железничка пруга (коридор 10). На северозападном делу комплекса протиче река Лугомир, која се улива у Велику Мораву. Објекат најближи локацији је откупна станица на растојању од око 200 метара, а даље је кожара на око 500 метара од локације. Са северозападне стране, са друге стране улице, налази се сервис за одржавање возила. Бивша градска депонија удаљена је од предметне локације око 1000 метара.

Преглед изграђених објеката у комплексу „Јухор-експорт“ АД, Јагодина:

- Главни производни објекат (Приземни - 7.189,11 m²)
- Енергетски блок (П+1 - 2.456,72 m²)
- Вешерај (Приземни - 115,73 m²)
- Гасна пумпа (Приземни - 37,50 m²)
- Гасна станица (Приземни - 29,75 m²)
- Цистерна за Д-2 са пумпом (Приземни - 26,0 m²)
- Управна зграда (П+1 - 600,34 m²)
- Портирница чистог улаза (Приземни - 73,20 m²)
- Погон трајних кобасица (П+3 - 2.130,20 m²)
- Магацин муља (Приземни - 50,77 m²)
- Складиште половних машина (Приземни - 341,51 m²)
- Хемијска припрема воде (Приземни - 42,25 m²)
- Браварска радионица (Приземни - 49,00 m²)
- Столарска радионица (Приземни - 97,85 m²)
- Пушионица класична (Приземни - 78,00 m²)
- Магацин репроматеријала (Приземни - 298,90 m²)
- Објекат за прање камиона и хладњача (Приземни - 116,50 m²)
- Магацин конзерви (Приземни - 426,82 m²)
- Дубоки бунар са кућицом бр.2 (Приземни - 4,78 m²)
- Дубоки бунар са кућицом бр.1 (Приземни - 1,20 m²)
- Санитарни блок (П+1 - 1.406,57 m²)
- Гаража, радионица, транспорт (Приземни - 428,34 m²)
- Објекат за прање камиона сточара (Приземни - 71,70 m²)
- Објекат за хлорисање воде (Приземни - 40,95 m²)
- Хватач масти (подземни објекат) (30,28 m²)

На локацији постројења и ближој околини нема заштићених добара. Оператер се налази у зони у којој није регистровано присуство заштићених биљних врста. Према евиденцији Завода за заштиту споменика културе, у ближој околини нема регистрованих непокретних културних добара, као ни материјалних и културних добара.

3. Постојеће дозволе, одобрења и сагласности

- Решење о употребној дозволи (главни производни објекат, површине 7.189,11 m² и остали помоћни објекти), бр.351-605/2006-04 од 02.04.2007. год. (и Решење о замени

- решења, бр. 351-621/07-04 од 17.08.2007. год.), Одељење за урбанизам, грађевинске, комуналне, стамбене и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о употребној дозволи (кланица, хладњача, депо за свиње, депо за говеда), бр. 351-343/2006-04 од 27.07.2006. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
 - Решење о употребној дозволи (погон трајних ферментисаних кобасица), бр. 351-479/2006-04 од 15.08.2006. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
 - Решење о одобрењу за изградњу, бр. 351-158/2007-04 од 12.03.2007.год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
 - Решење о изградњи објекта система за пречишћавање отпадних вода и спољне канализације, бр. 351-79/86-07 од 13.08.1986.год., Општински комитет за урбанизам, стамбене и комуналне делатности општине Светозарево;
 - Решење о изградњи објекта хлорне станице са пратећом опремом и спољни развод водоводне мреже, бр. 351-80/86-07 од 13.08.1986.год., Општински комитет за урбанизам, стамбене и комуналне делатности општине Светозарево;
 - Решење – одобрење за изградњу (изградња главног фекалног колектора од круга месне индустрије до места улива у градску канализациону мрежу), бр. 351-424/2007-04 од 17.10.2007.год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
 - Решење о испуњености ветеринарско-санитарних услова, односно опште и посебне услове за хигијену хране животињског порекла за делатност производње/складиштења/промета хране животињског порекла, бр. 323-07-2377/2021-05 од 23.03.2021. год., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за ветерину;
 - Решење о давању сагласности на Студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину, бр.353-95/11-04 од 07.06.2011. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, град Јагодина;
 - Решење о издавању водне дозволе, бр. 8136/1 од 04.11.2020.год., Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш;
 - Решење - утврђује се и оверавају разврстане резерве вода на изворишту „Јухор“ АД у Јагодини, бр. 310-02-01571/2019-02 од 18.02.2020.год.;
 - Решење о давању сагласности на процену угрожености од елементарних непогода и других несрећа, бр. 82-712/2018 од 27.04.2018.год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
 - Решење о давању сагласности на План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, бр. 82-1071/2018 од 13.07.2018. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
 - Решење о давању сагласности на Програм основне обуке запослених радника из области заштите од пожара, бр.217-682/12-1 од 04.02.2013. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;

- Решење о давању сагласности на План заштите од пожара, бр. 217-8605/17-4 од 10.08.2017. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини.

4. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину

4.1. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ваздух

У котловским постројењима долази до сагоревања природног гаса у циљу добијања технолошке паре. Котлови, сваки понаособ, су повезани на сопствене вертикалне, металне емитере - димњаке преко којих се продукти сагоревања енергента одводе у спољашњу средину.

У току рада котловског постројења емитују се продукти сагоревања и то:

- Угљен монооксида (CO)
- Оксида азота (NOx) изражених као NO₂
- Оксида сумпора изражених као SO₂

Табела 1. Емисија у ваздух.

Ред. бр.	Загађујућа материја	Нивои емисије (mg/Nm ³)		
		Котао 1	Котао 2	Котао 3
1.	CO	15 ± 17,2 %	58 ± 11%	54 ± 10,9%
2.	NO ₂	77 ± 11,9 %	100 ± 10,9%	26 ± 20,4%
3.	SO ₂	< 6,4	< 5,6	< 6,2

4.2. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на воду

Утицај на површинске воде

На локацији оператера се генеришу следећи типови отпадних вода:

- Санитарне отпадне воде
- Индустијске отпадне воде
- Атмосферске воде

Санитарне воде уливају се у градску фекалну канализацију. Индустијске отпадне после предтремана се уливају у градску канализацију. Атмосферске отпадне воде се стварају спирањем са кровова погона и са манипулативних површина, и одводе се у реку Лугомир. Оператер ће уградити сепаратор масти и уља пре испуста у реку Лугомир.

Контрола индустријских отпадних вода врши се на улазу у пречистач отпадних вода и на излазу из пречистача отпадних вода, 4 пута у току године (квартално). На основу физичко-хемијских и микробиолошких испитивања индустријских отпадних вода утврђено је да су сви параметри у границама дозвољених вредности.

На основу физичко-хемијских и микробиолошких испитивања атмосферских отпадних вода утврђено је да су сви параметри у границама дозвољених вредности.

4.3. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на земљиште

На предметној локацији нема директног испуштања отпадних вода у подземно водно тело или земљиште. Мониторинг земљишта и тла се не врши.

4.4. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на отпад
Оператер има план управљања отпадом. У процесу производње настаје опасан и неопасан отпад.

Отпад потиче у највећој мери од обављања делатности и то:

Отпади од припреме и обраде меса

- 02 02 01 Муљеви од прања и чишћења

- 02 02 02 Отпад од животињског ткива

- 02 02 04 Муљеви од третмана течног отпада на локацији стварања

Отпади од производње, формулације, снабдевања и употребе штампарског мастила

- 08 03 18 Отпадни тонер за штампање другачији од оног наведеног у 08 03 17

Отпад из енергана (котларница)

- 10 01 99 Отпади који нису другачије специфицирани

Отпадна уља која нису другачије специфицирана

- 13 08 99 Отпадно уље настало заменом у редукторима и издвајањем у амонијачним судовима

Амбалажа (укључујући посебно сакупљену амбалажу у комуналном отпаду)

- 15 01 01 Папирна и картонска амбалажа

- 15 01 02 Пластична амбалажа

- 15 01 03 Дрвена амбалажа

- 15 01 04 Метална амбалажа

Грађевински отпад и отпад од рушења

- 17 04 05 Гвожђе и челик

Отпади из погона за третман отпадних вода који нису другачије специфицирани

- 19 08 14 Муљеви из осталих третмана индустријске отпадне воде другачији од оних наведених у 19 08 13

- 19 08 99 Отпади који нису другачије специфицирани

Отпад од припреме воде за људску потрошњу или коришћење у индустрији

- 19 09 99 Отпади који нису другачије специфицирани

Отпади од механичког третмана отпада (нпр. сортирања, дробљења, компактирања и палетизовања) који нису другачије специфицирани

- 19 12 02 Метали који садрже гвожђе

Комунални отпад

- 20 01 01 Папирна и картонска амбалажа

- 20 01 02 Пластична амбалажа

- 20 01 21 Флуоресцентне цеви и други отпад који садржи живу
- 20 01 35 Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21 и 20 01 23 која садржи опасне компоненте
- 20 01 39 Пластика
- 20 01 40 Метал

Отпад из паркова

- 20 02 01 Биоразградив

Остали комунални отпад (кућни отпад и слични комерцијални и индустријски отпади), укључујући одвојено сакупљене фракције

- 20 03 01 Мешани комунални отпад
- 20 03 06 Отпад од чишћења канализације
- 20 03 07 Кабасти отпад

Генерисање отпада у фабрици месечно износи око 97 т, од чега отпад од припреме и обраде меса износи око 47 т/месечно. Отпад се предаје овлашћеним оператерима на даљи третман.

4.5. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на буку и вибрације

У фабрици „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, постоји неколико извора буке (опрема, радне машине, камиони итд.) са различитим нивоима емисије буке и са различитим распоредом рада. Будући да су машине у затвореном простору, ниво буке на животну средину је занемарив. Фабрика се налази у индустријској зони Јагодине, удаљено од насељених места, стамбених насеља и осетљивих објеката, тако да се ниво буке не мери.

4.6. Кратак извештај о значајним утицајима на животну средину, у односу на ризик од удеса

Оператер користи амонијак као расхладни флуид у хладњачи. Амонијак је опасна супстанца, а количина амонијака у постројењу је 25 m³ или 18т. Амонијак је на листи опасних материја наведених у Правилнику о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 34/2019), па сходно томе израђује се План заштите од удеса, према Правилнику о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 41/2019). Поред опасности од амонијака у фабрици „Јухор“ постоје и други извори опасности као што су пожар итд. Поред наведеног постоји ризик и од катастрофа као што су земљотрес, поплава, пожари, техничко-технолошка несрећа. Сходно наведеним ризицима израђена су одговарајућа планска документа са конкретним мерама. Документа су следећа:

- План заштите од удеса,
- План заштите од пожара,
- Процена ризика од катастрофа,
- План заштите и спасавања.

Оператер има сагласност МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини на План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, бр. 82-1071/2018 од 13.07.2018. год.,

Оператер има сагласност МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини на процену угрожености од елементарних непогода и других несрећа, бр. 82-712/2018 од 27.04.2018. год.

5. Коментари/мишљења

У току спровођења процедуре издавања интегрисане дозволе, а након подношења захтева за издавање интегрисане дозволе, као и комплетне документације, од стране оператера „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, надлежни орган Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, града Јагодине, издала је обавештење за јавност о пријему комплетног захтева за издавање интегрисане дозволе у недељном листу „Нови пут“, дана 15.02.2023. године. Други органи и организације, као и представници заинтересоване јавности, могли су да доставе своја мишљења на захтев Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву за издавање интегрисане дозволе.

5.1. Органи локалне самоуправе:

Нема коментара.

5.2. Јавних и других интитуција:

Нема коментара

5.3. Представника заинтересоване јавности:

Нема коментара

6. Процена захтева

6.1. Примена најбоље доступних техника

За процену процеса и активности у „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, и усаглашености са најбољим доступним техникама (БАТ), Оператер је урадио детаљну усклађеност са референтним документима о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије.

За избор применљивих најбољих доступних техника, коришћени су следећи референтни документи:

- Референтни документ за најбоље доступне технике за индустрију прераде и производње хране, пића и млека, децембар 2019. године (FDM BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за енергетску ефикасност, фебруар 2009. године (ENE BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за расхладне системе у индустрији, децембар 2001. године (ICS BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за споредне производе животињског порекла из кланица и индустрије, мај 2005. године (SA BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за велика ложишта, јул 2017. године (LCP BREF релевантан за котлове од више 50 MW топлотне снаге);

- Референтни документ за најбоље доступне технике за производњу цемента, креча и магнезијум-оксида (2013. године) (CLM BREF).

Табела 2. Индикативни ниво еколошких преформанси за специфичну потрошњу енергије

Сектор	Индикатор потрошње	Јединица
Прерада меса	0,25-2,6	MWh/тона сировине

Потрошња воде и испуштање отпадних вода

Опште технике за смањење потрошње воде и количине испуштених отпадних вода дате је у наставку овог захтева. Индикативни ниво еколошких преформанси презентован је у табели у наставку.

Табела 3. Индикативни ниво еколошких преформанси за специфично испуштање отпадних вода

Сектор	Индикатор потрошње	Јединица
Прерада меса	1,5-8,0	m ³ /тона сировине

Емисије у ваздух

У циљу смањења каналисаних емисија из органских једињења која настају из процеса димљења меса, примењују се комбинације техника датих у наставку.

Техника	Опис
Адсорпција	Органска једињења уклањају се из отпадних гасова задржавањем на чврстој површини (нпр. активни угљеник).
Термална оксидација	Оксидација запаљивих гасова и мириса у токовима отпадних гасова загревањем смеше загађивача ваздухом или кисеоником изнад његове тачке самозапаљења у комори за сагоревање, и одржавањем на високој температури довољно дуго да се заврши сагоревање до угљен-диоксида и воде.
Мокри испирач гаса (скрабер)	Уклањање гасовитих или честица загађивача из тока гаса преносом масе у течни растварач, често воду или водени раствор. Може укључивати хемијску реакцију (нпр. у киселинском или алкалном испирачу). У неким случајевима, једињења се могу повратити из растварача.
Употреба прочишћеног дима	Дим који настаје из пречишћених примарних кондензата дима користи се за сушење производа у димној комори.

Табела 4. Индикатор за емисију

Праметар	Јединица	Индикатор
TVOC	mg/Nm ³	3-50

Табела 5. Усаглашеност процеса/процедура са БАТ захтевима

Ознака	БАТ ЗАХТЕВИ СА МЕРАМА	Усаглашеност са	ПРИМЕДБА
--------	-----------------------	-----------------	----------

БАТ	ПРИЛАГОЂАВАЊА Процедуре/Опис	БАТ захтевима (ДА/НЕ)	
ОДРЖАВАЊЕ			
1	<ul style="list-style-type: none"> - чишћење запрљаних светиљки, површина, размењивача топлоте и цевовода - искључивање опреме када се не користи или када је непотребна - обезбеђивање оптимизације рада уређаја који захтевају додатно подешавање - обезбеђивање оптимизације циклуса одмрзавања - идентификација и извештавање о местима цурења (нпр. компримовани ваздух, пара, расхладни флуид) - хидраулични системи), квар на опреми, оштећења на цевоводима итд. - стање термичке изолације - правовремени захтев за замену истрошених лежајева - провера и еталонирање мерних инструмената - управљање и калибрација сензора. 	ДА	
САГОРЕВАЊЕ			
2	<ul style="list-style-type: none"> Смањење губитка са продуктима сагоревања смањењем коефицијента вишка ваздуха - Смањење температуре продуката сагоревања - Регулација и управљање радом горионика - Утврђивање могућности за унапређење квалитета напојне воде - Утврђивање учесталости одмуљавања и одсољавања котла - Утврђивање могућности за искоришћење отпадне топлоте из одмуљавања и одсољавања - Управљање процесом сагоревања у котлу 	ДА	
ТОПЛОТНИ СИСТЕМИ			
	<ul style="list-style-type: none"> - Провера термичке изолације - Смањење губитака са продуктима 		

3	<p>сагоревања на излазу из котла</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализа/избор регулације рада котла - Одржавање - Смањење температуре топле воде - Рационална потрошња топле воде - Анализа система за дистрибуцију - Замена котла 	ДА	
4	<p>Смањење потрошње воде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уградња сензора на свим местима потрошње воде - мерење потрошње воде – уградња мерача протока - поновно коришћење воде - рецикулација - спречавање цурења воде на вентилима, славинама, цевима - уградња аутоматских уређаја за прање - аутоматско хлорисање воде 	ДА	
КОРИШЋЕЊЕ РЕСУРСА/ПОТРОШЊА ЕНЕРГИЈЕ И ВОДЕ			
5	<p>Смањење потрошње воде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уградња сензора на свим местима потрошње воде - мерење потрошње воде – уградња мерача протока - поновно коришћење воде - рецикулација - спречавање цурења воде на вентилима, славинама, цевима - уградња аутоматских уређаја за прање - аутоматско хлорисање воде - Оптимизација протока воде - Оптимизација млазница и црева за воду - Раздвајање токова воде 	ДА	
6	<p>Смањење потрошње електричне енергије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена система управљања електричном енергијом - употреба технолошке опреме са високом енергетском ефикасношћу - употреба електромотора са променљивим бројем обртаја 	ДА	
	<p>Смањење потрошња топлотне енергије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена система управљања енергијом, - коришћење топлоте продуката 		

7	сагоревања, - изолација топловода - побољшање процедура руковођење и управљање - инсталација мерних инструмената у главним објектима - смањење цурења и губитака топлоте на дистрибутивном цевоводу топле воде, паре, хладне воде, ваздуха, компримованог ваздуха,	ДА	
8	Ефикасност ресурса: - Анаеробна разградња - Употреба остатака - Одвајање остатака - Прерада и поновна употреба остатака из пастеризације - Прерада фосфора у облику струвита - Испуштање отпадних вода у земљиште	ДА	
ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА			
9	- спречавање уласка чврстих материја из кланице у воду пречишћавање отпадних вода према следећем: - поступак претходне обраде (уклањање чврстих материја из технолошких отпадних вода помоћу решетки) - примарно пречишћавање (поступак уклањања суспендованих честица у таложнику) - секундарно пречишћавања (уклањање биоразградивог органског једињења) - терцијарно пречишћавање (уклањање нутријената азота и фосфора из технолошких вода) - спречити цурење отпадних вода у подземне и површинске воде - увести чисто клање стоке са минималним утрошком воде - контрола квалитета отпадних вода у свим фазама пречишћавања - контрола површинских и подземних вода које могу бити угрожене	ДА	
ЕМИСИЈЕ У ВАЗДУХ			
	минимизирање емисија у ваздух		

10	<ul style="list-style-type: none"> - употреба гаса уместо мазута, - редовно прање моторних возила за превоз стоке, одвоз смећа и конфиската - правилно одлагање конфиската (у одговарајуће посуде са поклопцима, чувати у посебним просторима) - редовно одржавање сточних депоа - редовно уклањање стајњака - редовно уклањање отпада - пречишћавање отпадних вода - мерење емисије - користити расхладне уређаје за чување материја подложни трулењу 	ДА	
БУКА			
10	<ul style="list-style-type: none"> Минимизирање буке из кланица - имплементација система за управљање буком - изолација бучних уређаја - изолација врата и прозора 	ДА	
ПРИЈЕМ ЖИВОТИЊА			
11	<ul style="list-style-type: none"> - Суво скидање смећа из доставних возила - Користити уређај за прање возила под притиском и са окидачем и подешивачем - Престати са храњењем животиња 12 часова пре клања - Користити суво изјубравање из депоа, стругањем помоћу лопата - Уградити појилице за стоку 	ДА	
ИСКРВАЉИВАЊЕ			
12	<ul style="list-style-type: none"> - коришћење каде за сакупљање крви - сливници за сакупљање крви - коришћење специјалних шупљих ножева за искрвављење - користити шпатле за скидање наслага од крви у коритима, сливницима, подовима 	ДА	
ШУРЕЊЕ ДЛАКЕ			
13	<ul style="list-style-type: none"> - користити вертикално шурење свиња - аутоматска контрола воде - по могућности обезбедити рецикулацију воде - за прање користити млазнице - користити топлу воду 	ДА	

РАСЕЦАЊЕ			
14	<ul style="list-style-type: none"> избегавати прање пре расецања - користити млазнице за прање полутки - суво пражњење желудаца помоћу аутоматских машина или уређаја - суво сакупљање садржаја желудаца - да би се спречило разлагање животињских нус производа користити хладњаче, - суво сакупљање садржаја црева 	ДА	
САКУПЉАЊЕ, РУКОВАЊЕ И СКЛАДИШТЕЊЕ ОТПАДОМ			
15	<ul style="list-style-type: none"> - континуирано сакупљање нуспроизвода дуж линије клања (користити тацне, корита, шпахтле, лопате, ваздушне усисиваче) - коришћење мокрог усисавања у току самог клања - користити посебан резервоар за сакупљање крви - користити наменске посуде за конфискат - посуде са поклопцима 	ДА	

6.2. Коришћење ресурса:

Сировине

Оператер „Јухор-експорт“ АД у својој производњи користи следеће сировине: месо (100 свиња/час и 20 говеда/час или 900 свиња/дан и 188 говеда/дан), боје, конзерванси, антиоксиданси, стабилизатори, средства за желирање, емулгатори, појачивачи ароме, натријум хипохлорит (NaOCl).

Енергија

Основни енергент који се користи за производњу толотне енергије је природни гас. Котларница фабрике „Јухор“ је прикључена на градски гасовод Јагодине. Годишња потрошња гаса је око 1.635.000 Nm³.

Потрошња електричне енергије износи око 6.324 MWh годишње. Објекти фабрике се снабдевају струјом из фабричке трафостанице која је прикључена на градски високонапонски вод.

Вода

Предузеће се снабдева водом из сопствених бунара на основу водне дозволе. Укупно је избушено три бунара. Годишња потрошња воде износи 150.240 m³. За процес производње годишње се користи око 8.000 m³ воде. За чишћење просторија потроши се око 122.240 m³ воде. За непроизводне потребе (санитарне и друге потребе) утроши се око 8.000 m³ воде годишње.

Вода из бунара се помоћу пумпи пребацује у водоторањ. Из водоторња вода слободним падом одлази до потрошача. На излазу из водоторња постављен је водомер за контролу потрошње воде. Потрошња воде контролише се на месечном нивоу.

Решење о издавању водопривредне дозволе (бр. 8136/1 од 04.11.2020.год.), издато је под следећим условима:

- Да важност водопривредне дозволе буде до 04.11.2025. год.
- Да бунар обезбеђује дуготрајну и стабилну експлоатацију воде. Током експлоатације обезбедити рационално и економично коришћење подземних вода у количинама које неће нарушити нормално снабдевање водом за пиће околног становништва насеља,
- Текуће и инвестиционо одржавање су трајна обавеза инвеститора. Евентуално настале штете при експлоатацији објеката корисник је дужан да надокнади и њихове узроке отклони.
- Да се на основу уграђеног мерача мере и региструју количине захваћене воде и подаци достављају Јавном водопривредном предузећу „Србијаводе“ у складу са Законом о водама.
- да се пре истека ове водопривредне дозволе, као и у случају повећања количине захваћених вода, благовремено обнови поступак за добијање код овог предузећа,

6.3. Емисије у ваздух и њихов утицај на животну средину

Вредности емисија продуката сагоревања у котларници не прелазе ГВЕ. Основни енергент који се користи је природни гас.

Извори емисија из котларнице (димњаци) представљају стационарне изворе емисија. Укупно има три димњака висине 8 m. Димњаци су изведени од металне конструкције, површине попречног пресека 750, 500 и 200 cm².

Дифузни или фугитивни извори емисија су неконтролисане емисије са сточног депоа, ђубришта, контејнера за конфискате, моторна возила кроз круг фабрике, постројење за третман технолошких отпадних вода.

Дифузне емисије састоје се од издувних гасова и непријатног мириса. Емисије издувних гасова из моторних возила са унутрашњим сагоревањем карактеришу се периодичним повећаним концентрацијама CO, CO₂, NO_x, SO₂, Hg, Pb, алдехида, прашине итд. Полутанти као што су издувни гасови, по интезитету емисије спадају у мале изворе и не евидентирају се као значајни узрочници угрожавања животне средине. Непријатни мириси потичу из депоа за привремени смештај стоке за клање, места за клање стоке, јаме за стајнак, контејнера за конфискате, контејнера за комунални отпад, постројења за амонијак, отворених базена за сакупљање употребних вода из кланице и објеката за прераду меса. Непријатан мирис настаје у току труљења органских материја. Интензитет мириса зависи од нивоа активности, количине стоке у депоима, степену одржавања објеката за привремено држање стоке, клање и обрада, спољне температуре, количине привремено ускладиштеног стајњака, количине конфисклата, комуналног отпада, функционалности система за пречишћавање отпадних вода и других чинилаца. Материје које учествују у стварању непријатних мириса а уједно спадају у штетне и опасне материје су: водоник сулфид, меркаптани, скатол, амонијак, метан и други. Посебно иритирајући мирис има скатол. Присутан је у стајњаку, а настаје распадањем протеина, посебно аминокиселине

триптофана. Друге загађујуће материје настају у анаеробним условима (водоник сулфид, маркаптани и метан), а амонијак настаје у процесу азотне тријаде.

У фабрици „Јухор“, се не користе материје које имају снажно изражен мирис.

Резултати мерења емисије загађујућих материја из термоенергетског постројења су у прописаним границама емисије.

6.4. Емисија у воду и њихов утицај на животну средину

Фабрика „Јухор“ годишње генерише 123.810 m³ отпадних вода. Квалитет отпадне воде се контролише пре упуштања на интерни пречистач и након пречишћавања, а пре упуштања у градски колектор. Контрола пре упуштања у интерни пречистач је битна ради усклађивања технолошких параметара пречишћавања отпадних вода. Третман отпадних вода се врши на постројењу за пречишћавање отпадних вода у фабрици „Јухор“ у складу са прописаном технологијом пречишћавања. Након пречишћавања отпадне воде се потом испуштају у градски колектор. Након пречишћавања се проверава квалитет ради сагледавања ефикасности предтретмана и испуњености услова за испуштање отпадне воде у градски колектор.

Капацитет пречистача одговара капацитету генерисаних отпадних вода. На основу физичко-хемијских и микробиолошких испитивања утврђено је да су сви параметри у границама дозвољених вредности.

6.5. Заштита земљишта

Атмосферске отпадне воде са кровова објеката се сматрају условно чистим па се исте изливају на зелене површине и у атмосферску канализацију без претходног третмана. Ове воде не угрожавају земљишта и подземне воде са којим долазе у контакт.

Атмосферске воде са саобраћајница, паркинга и манипулативних површина могу бити контаминирани загађујућим материјама, па се исте пре упуштања у атмосферску канализацију морају третирати на сепаратору-таложнику како не би контаминирале земљиште и подземне воде.

Санитарно-фекалне воде могу загадити земљу и подземне воде у случају оштећења фекалне канализације. Технолошке отпадне воде се сепаратном канализацијом одводе на постројење за пречишћавање отпадних вода. Канализација је подземна. До изливања отпадне воде у земљу и подземне воде може доћи у случају оштећења подземне канализације. У циљу заштите земљишта и подземне воде од загађења, потребно је редовно одржавање канализације.

6.6. Управљање отпадом

Оператер „Јухор-експорт“ АД је израдио План управљања отпадом. Планом су идентификоване опасности по животну средину и сходно томе прописане мере заштите животне средине. План се редовно ажурира.

У току радног процеса оператер генерише амбалажни отпад и то од секундарне амбалаже у току распакивања репроматеријала упакованог у збирна паковања, од примарне амбалаже након употребе сировина, од оштећених лименки које се користе за паковање производа у процесу производње.

Комунални отпад се генерише на сваком радном месту. У сваку канцеларију треба поставити корпу за сакупљање отпада. У производним погонима поставити одговарајуће канте за сакупљање комуналног отпада. Сваки радник је дужан да у складу са овим планом и прописаним процедурама правилно разврста и одложи отпад од примарне и секундарне амбалаже са којом рукује на тачно одређено место. Амбалажни отпад се одлаже у посебном делу магацина репроматеријала.

Оператер фабрика „Јухор“ плански и организовано врши разврставање отпада на месту генерисања. Отпад се правилно одлаже у одговарајућу амбалажу, а потом предаје овлашћеном оператеру.

На постројењу фабрике врши привремено складиштење отпада у складу са прописима. Амбалажни отпад (пластика, папир и хартија) се складиште у делу магацина репроматеријала. Комунални отпад се привремено сакупља на свим местима где се генерише и привремено складишти у типски велики контејнер у нечистом делу кланице. Крајње место одлагања комуналног отпада је градска депонија.

Отпадна уља се привремено складиште у складишту опасних материја у прописаној амбалажи. Отпадна уља се чувају по врстама и у посебним бурадима.

Електрични и електронски отпад се сакупља повремено у току године и складиштити у одговарајућу просторију. Забрањено је електрични и електронски отпад одлагати у контејнер за комунални отпад.

Све врсте отпада које се стварају на постројењу се разврставају привремено чувају у складишту отпада, а потом се предаје овлашћеном оператеру.

6.7. Бука и вибрације

Оператер не спроводи мониторинг буке и вибрација у животној средини. Бука и вибрације се испитују сваке три године на радном месту и у радној околини у склопу безбедности и здравља људи на радном месту.

Интезитет активности често може довести до емисије буке, а која може да потиче од људи, опреме и других активности на локацији. Генерисање буке може постати озбиљан проблем по животну средину када ниво буке и врста буке која се генерише на локацији изазива непријатности, изван круга фабрике. У том случају потребно је измерити буку на граници комплекса током дана/вече и током ноћи. Мерење буке мора бити урађено од стране овлашћене организације. Уколико се у току мерења покаже да је бука нижа од граничне вредности, мерач треба да технички образложи такво мишљење и да обезбеди техничко образложење за примену алтернативног параметра мерења, односно, интервала узорковања. У случају да дође до прекорачења прописаних граничних вредности буке у комплексу предузећа потребно је попунити табелу 38 која је дата у прилогу. Извор буке којем је омогућен приказ информација о изворима буке на локацији фабрике. Појединачни извори буке морају се идентификовати по имену (вентилатор, мотор, пумпа, итд.) док се прецизна локација уцртава на одговарајућој мапи.

Јачина звука из појединачних извора мери се према нивоима јачине звука. У табелу се уписују резултати мерења за сваки извор буке посебно, односно за опрему или део опреме који емитује буку, посебно приказујући податке о мерењима током дана, вечери и ноћи извршеним на граници комплекса. Поред табеле, доставити детаљне информације о

жалбама на буку из рада постројења, уколико их је било. Детаљ о жалбама/пријавама укључити информације о броју појединачних жалби, периоду у којем су жалбе примљене.

6.8. Ризик од удеса и план хитних мера

Процена ризика у случају акцидента са амонијаком

Оператер користи амонијак као флуид за производњу хладноће у расхладном систем. У систему се налази 5 резервоара, укупног капацитета 25 m³. У току редовног рада постројења може доћи до цурења амонијак из система због корозије цевовода, спојница, вентила. Друга опасност је приликом претакања амонијака из ауто цистерне у резервоаре система. Следећа опасност је везана за високи притисак у цевоводу као последица стварања ваздушних цепова који успоравају кретање амонијака па је потребно повећање притиска услед чега може доћи до пуцања цевовода и цурења амонијака.

Према физичко-хемијским и токсиколошким карактеристикама амонијак спада у веома опасне материје. Смртоносна концентрација амонијака износи 4.500 mg/m³, у радној околини износи 18 mg/m³, а концентрација у животној средини је 0,2 mg/m³. У табели 6. дате су концентрације амонијака које могу бити опасне по живот људи.

Табела 6. Токсиколошке карактеристике амонијака

Концентрација амонијака у ваздуху mg/m ³	Деловање на организам човека
0,35	Минимална концентрација која изазива промену биопотенцијала мозга
0,45	Минимална концентрација која делује на човека
0,59 до 0,55	Најнижа концентрација која се осети чулом мириса
3 у току 8 h	Изазива смањење апсорпције кисеоника и успоравање дисања
10 у кратком периоду	Не долази до већих промена електричне активности мозга дисања и кожно – галванског рефлекса
40 до 80	Изазивају оштар надражај очију, горњих дисајних путева до рефлексног застоја у дисању, главобољу
70 до 100	Изазива надражаје у носу и устима при краткотрајном удисању
140 до 210	У таквој атмосфери веома отежан физички рад
250	У таквој атмосфери, уз тешкоће се може издржати до 1 сат
350 до 700	Концентрације при којима није могуће обављање физичких активности и оне могу бити опасне по живот
490	Концентрације изазивају надражај очију, ушију, носа и грла у кратком року
>1.400	Концентрација које изазивају опекотине и пликове на кожи, озбиљан оток, гушења, асфикцију и смрт за неколико минута

Процена ризика у случају акцидента са гасом

Природни гас се користи као основни енергент за сагоревање у термоенергетском блоку. Обзиром да спада у категорију експлозивних материја увек постоји опасност да у случају

цурења дође до стварања експлозивне смеше, а притом и експлозије. У зависности од брзине и смера ваздушних струјања, брзине истицања, зависиће и брзина стварања експлозивне смеше.

Узроци кварова на гасоводу могу бити: спољашњи утицаји, корозија, замор материјала, померање тла, дефекти у материјалу и/или конструктивне и извођачке грешке. Количина истеклог гаса зависи од присутних заштитних, односно сигурносних механизма на цевоводу. Дисперзија емитованог гаса у атмосфери зависи од почетних карактеристика гаса и атмосферских услова. Приликом цурења гаса долази до формирања експлозивне смеше која може да експлодира у одређеном простору.

Процена ризика у случају акцидента са хлором

Хлор се користи за хлорисање воде. Хлор је пакован у пластичну бурад запремине 50 литара. Приликом истовара хлора може доћи до акцидента односно дехерметизације. Паре хлора су токсичне па је потреба брза евакуација радника у безбедну зону. Гасовити хлор надражује систем за дисање и служне жлезде, у већим количинама изазива смрт. У ваздуху се може осетити већ у количини од 3,5 ppm, али опасна концентрација је тек преко 1.000 ppm.

Хлор продире у организам углавном преко дисајних путева, а осим тога, због своје добре растворљивости у води, он се лако гута. Елиминисање хлора врши се преко органа за дисање, у мањем степену преко бубрега, желудачно-цревног тракта и знојних жлезда.

Високе концентрације хлора имају иритативно дејство на кожу (печење, знаци запаљења, сивоплава обојеност, мехури), али се оно практично не види с тога што је у тако загађеној атмосфери боравак могућ једино под заштитном маском. Праг осетљивости мириса и укуса је при концентрацији од 0,02 до 0,05 ppm. Због деловања већих концентрација хлора, може доћи до губитка осећаја мириса, који се понекад нормализује тек после 8 месеци. Губитак мириса представља већу опасност у односу на могућност тровања.

Мере за отклањање последица

Мере за отклањање последица удеса имају за циљ санирање простора удеса, стварање услова за нормализацију рада и живота, обнављање животне средине, праћење постудесне ситуације и предузимање мера за елиминисање опасности од поновног настанка удеса.

Санација подразумева скуп активности ради отклањања последица насталих услед акцидента, као и привођење простора захваћеног акцидентом првобитној намени. У фази санације се укључују различите оперативне службе и организације, које на бази одговарајућих пројеката и планова израђених од стране стручних институција врше санацију терена и приводе га првобитној намени или некој другој, у зависности од врсте и обима акцидента.

За јединице које учествују у поступку санирања последица важно је:

- неутралисати облак или паре опасних материја ради распршивања, односно смањења опасних концентрација при чему је обавезно коришћење заштитне опреме (заштитна одела и изолациони апарати);
- затворити све пукотине на посудама и резервоарима уколико излазе опасне материје;
- спречити ширење опасног медија по тлу и свим просторима испод нивоа тла. У овом случају могу се користити и средства за скупљање опасних материја као што су: приручна

средства за заграђивање, за сакупљање течности, киселина, база, покривачи за канализацијске отворе, посуде за одлагање и спремање просутог медија, цеви с арматурама, апарати и уређаји за усисавање медија као и низ других направа за утврђену намену;

- испумпавање, препумпавање или претакање течних или растворених материја коришћењем пумпи, специјалних цеви, арматура и прибора, монтажних бакљи за спаљивање гасова и парних фаза запаљивих течности;

- потпуно санирање загађеног слоја земље, спремање и отпремање сакупљене течности или чврсте опасне материје на за то предвиђена места у сврху неутрализације или пак на специјализоване депоније;

- снабдети се са свим утрошеним средствима која су потрошена у санирању удесне ситуације;

- уколико је потребно ограничити одређену површину за сваки саобраћај због могуће промене метеоролошких услова,

- формирати систем осигурања три доминантна средства за гашење пожара - воду, пену и прах, имајући у виду осигурање резервних количина средстава за гашење;

- спречити настајање пожара у условима када до њега није дошло - постављање слоја пене средње експанзије;

- За сигурно интервентно деловање потребно је затворити за сваки саобраћај већу површину. Затварање одређеног простора ће бити засновано на могућим променама евентуалне ситуације у случају незгоде и метеоролошких услова (ветар, падавине и температура). У условима колебања, промене метеоролошких услова, мењају се и границе зоне опасности, па је потребно чешће мерити присутност опасних материја коришћењем експлозиметара и индикаторских цевчица или других расположивих уређаја.

- Обавезно мерење концентрације амонијака у атмосфери.

6.9. Престанак рада постројења

Дефинитивни престанак рада фабрике обично је планирана активност. У случају да је прекид планиран, потребно је осмислити завршетак активности у фабрици на начин који узрокује најмање негативне последице утицаја на животну средину.

Активност се може дефинитивно прекинути изненада и неочекивано као резултат изненадног одласка оператера, губитак материјалних добара у случају пожара или друге елементарне катастрофе, или губитка инфраструктуре у случајном или намерно изазваном пожару. У случају трајног прекида рада постројења потребно је предузет следеће мере:

- Уклонити све опасне хемикалије из расхладних инсталација амонијака;

- Сва опрема и цевовод се продувава азотом док се не достигне концентрација гасова које нису запаљиви, затим се продувавају ваздухом;

- Тамо где је неопходно, извршиће се прање и испирање водом;

- Из приручних магацина и магацина хемикалија, хемикалије које имају употребну вредност се продају а неупотребљиви део се прогласи отпадом;

- Сав отпад се уклања са локације у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 - др. закон);

- У зависности од будуће намене овог простора уколико процесна опрема и зграде не буду потребне, спровешће се следеће активности: демонтажа процесне опреме и цевовода,

демонтажа резервоара са припадајућом опремом, уклањање непотребних објеката. Уколико демонтирана опрема не може да се прода за употребу, приступа се припреми за рециклажу метала. За очекивати је да будућа намена простора буде у области индустрије. То подразумева да ће се сачувати путни и енергетски објекти на локацији.

- План мониторинга у нормалном раду обухвата мерење квалитета ваздуха, квалитета сирове и отпадне воде, утицај на реципијент, као и карактеризацију отпада.
- Све активности по плану мониторинга врше се у складу са законом и правилницима.
- О свему обавестити надлежне институције града Јагодине, а пре свих инспекцију заштите животне средине.

6.10. Закључак процене

Захтев за издавање интегрисане дозволе који је оператер „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, предао Градској управи за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, израђен је у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе. Оператер је уз захтев за издавање интегрисане дозволе приложио и документацију која је прописана чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. Захтев за издавање интегрисане дозволе, који је оператер поднео, садржи све што је прописано постојећом законском регулативом. У захтеву је оператер приказао усклађеност рада постројења са одредбама Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, као и усклађеност са најбољим доступним техникама. У циљу потпуног усклађивања са прописаним условима, оператер је у Програму мера прилагођавања рада постојећег постројења и активности условима прописаним законом, предвидео и приложио мере које је неопходно предузети у постројењу, са тачно дефинисаном динамиком спровођења, потребним временом за завршетак предложених мера, као и предвиђеним финансијским средствима које прате спровођење предложених мера. На основу свега изложеног, оцењено је да су испуњени услови за издавање интегрисане дозволе са утврђеним условима за обављање активности и рад предметног постројења у складу са законом.

III УСЛОВИ

1. Важност итегрисане дозволе и рок за подношење новог захтева

1.1. Важност

Интегрисана дозвола важи десет година од дана правоснажности решења. Интегрисана дозвола издаје се за пројектовани капацитет клања животиња (100 свиња/сат и 20 говеда/сат или 900 свиња/дан и 188 говеда/дан) и обављање активности производње, третмана, прераде и обраде производа из сировина животињског порека (изузев млека), са пројектованим капацитетом већим од 200 тона на дан.

Интегрисана дозвола регистарски број 3 издаје се оператеру „Јухор-експорт“ АД, Јагодина (матични број 07606036), за рад целокупног постројења и обављање активности за клање животиња и производњу месних производа, на локацији ул.Кабловска 29, на кп.бр.728 КО Јагодина и 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево, град Јагодина.

Оператер је дужан да о свакој планираној промени у раду и функционисању целокупног постројења или његовог дела (реконструкција, доградња, повећање капацитета, промена технологије, промена оператера и сл.) благовремено обавести Градску управу за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, и достави податке неопходне за издавање, измену или престанак важности дозволе, у складу са законом.

1.2. Рок за подношење новог захтева

Захтев за продужење дозволе оператер подноси надлежном органу најкасније четири месеца пре истека њене важности. Рок за подношење новог захтева је фебруар 2033. године.

2. Рад и управљање постројењем

Делатност привредног друштва „Јухор-експорт“ АД, је клање животиња (са капацитетом већим од 50 т на дан) и обављање активности производње, третмана, прераде и обраде производа из сировина животињског порека (изузев млека) са капацитетом већим од 75 тона на дан. Број запослених у постројењу је 392.

Производни погон обухвата: клање свиња и расечање свињског меса, клање и расечање говеђег меса, линије за производњу прерађевина од меса (уситњеног меса, свежих и барених кобасица, ферментисаних кобасица, јела од меса, масти, сувомеснатих производа, димњених производа, производа у заштитној атмосфери, конзерви и паштета).

Управљачка структура дефинисана је организационом шемом и описом послова.

2.1. Радно време

Постројење обавља активност 16 сати дневно, 80 сати недељно и 320 сати месечно.

2.2. Услови за управљање заштитом животне средине

Оператер је дужан да:

- успостави Систем управљања заштитом животне средине (ЕМС) у складу са стандардом ISO 14001:2015;
- прати и преиспита релевантне циљеве и планове у области заштите животне средине, као и програме за њихово испуњење, обезбеди потребна средства за њихову реализацију;
- осигура да сви запослени у потпуности буду свесни својих одговорности и обавеза, које су описане у Систему управљања заштитом животне средине, и обезбеди њихово активно учешће у одржавању и развијању Система;
- обезбеди сталне обуке и образовања, као и подстицање запослених на развој свести и одговорности о заштити животне средине;
- обезбеди ефикасност мера заштите животне средине (контрола производног процеса)
- унапређује и подстиче размену информација о раду постројења и предузетим мерама заштите животне средине, као и размену знања и искустава из области заштите животне средине, са локалном заједницом;
- евидентира све жалбе у вези са заштитом животне средине, а које се односе на обављање његове активности; евиденција треба да садржи датум и време жалбе, име подносиоца жалбе, детаљи о природи жалбе, одговор оператера и предузете мере у случају сваке жалбе.

3. Коришћење ресурса

3.1. Сировине

Главна сировина која се користи у фабрици „Јухор“ је свеже месо. На годишњем нивоу прерађује се око 150.000 тона меса. Помоћне сировине које се користе су: боје, конзерванси, антиоксиданси, стабилизатори, средства за желирање, емулгатори и појачивачи ароме. Месо се користи за производњу разних месних прерађевина као и помоћни материјали. Поред наведеног користе се картонска, пластична и метална амбалажа (примарна и секундарна). Оператер ће предузети све неопходне мере за ефикасно коришћење сировина и помоћних материјала у свим деловима радног процеса, узимајући у обзир најбоље праксе за ову врсту делатности, имајући посебно у виду смањење стварања отпада.

Оператер ће водити евиденцију о количини сировина, помоћних материјала и друго који се користе у производњи. Утовар и истовар, као и складиштење материјала вршиће се на за то предвиђеним местима, уз предузимање неопходних мера да не дође до икаквог просипања.

3.2. Вода

У току редовног рада користе се велике количине пијаће воде, која се добија експлоатацијом подземних вода пре 3 бунара избушених на предметној локацији.

Обавезује се оператер да:

- обезбеди рационалну потрошњу воде у свим деловима процеса;
- мери потрошњу воде на свим прикључењима на систем водоснабдевања;
- води евиденцију о потрошњи воде на годишњем нивоу и врши проверу ефикасног коришћења воде и извештај доставља надлежном органу и на основу тога, где год је то могуће, смањи количину употребљене воде у технолошком поступку;
- обезбеди рационално и економично коришћење подземних вода у границама обновљивих резерви;
- врши редован преглед објеката за захватање воде, транспорт, каналисање и испуштање отпадних вода и одржава у исправном и функционалном стању;
- да бунар обезбеђује дуготрајну и стабилну експлоатацију воде. Током експлоатације обезбедити рационално и економично коришћење подземних вода у количинама које неће нарушити нормално снабдевање водом за пиће околног становништва насеља,
- текуће и инвестиционо одржавање су трајна обавеза оператера. Евентуално настале штете при експлоатацији објеката корисник је дужан да надокнади и њихове узроке отклони;
- да се пре истека водопривредне дозволе, као и у случају повећања количине захваћених вода, благовремено обнови поступак за добијање дозволе; Решење о издавању водопривредне дозволе (бр. 8136/1 од 04.11.2020.год.), важи до 04.11.2025. год.;
- обезбеди стално и систематско регистровање количина воде, ниво подземне воде и испитивање квалитета воде и да податке доставља ЈП „Србијаводе“.

3. Енергија

У фабрици „Јухор“ користи се природни гас за производњу топлотне енергије. Инсталирана су три котла мале снаге 8,15 MW, 6 MW и 0,3 MW. Један котлао је у раду а друга два су у резерви. У току рада котларнице долази до емисије продуката сагоревања. На основу мониторинга утврђено је да нема прекорачења граничних вредности емисије.

Обавезује се оператер да:

- обезбеди ефикасно коришћење енергије у свим деловима производње где је то могуће;
- константно спроводи, и по потреби ажурира мере за смањење потрошње енергената и повећање енергетске ефикасности, наведене у Плану мера енергетске ефикасности постројења.

4. Заштита ваздуха

4.1. Процес рада и постројења за третман

Управљање квалитетом ваздуха, мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета, регулисано је Законом о заштити ваздуха („Сл.гласник РС“, бр.36/2009, 10/2013 и 26/2021 – др. закон).

Обавезује се оператер да:

- управља процесом рада на начин који ће омогућити да не долази до повећаних емисија у ваздух;
- уређаји за смањење емисије загађујућих материја у ваздух задовоље прописане услове;
- управља, одржава и контролише рад система за третман отпадних гасова и о томе води редовну евиденцију;
- мери емисије загађујућих материја на емитерима и да на основу резултата успостави обавезу мерења.

На смањење генерисања и ширења непријатних мириса обавезе оператера су:

- Редовно одржавати и чистити просторије за привремени смештај стоке;
- Редовно уклањати стајњак из јаме за ђубриво;
- Редовно уклањати конфискате нарочито у летњем периоду;
- Обезбедити бољу херметизацију конфиската и осталих отпадних материја пореклом од клања стоке;
- Редовно прање свих објеката где се генеришу непријатни мириси у комплекску депо и кланице;
- Редовно одржавање и чишћење система за пречишћавање отпадних вода;
- Користити и друге мере које могу допринети смањењу непријатног мириса.

Поред наведеног важно је истаћи и емисије водене паре која се ослобађа у току обраде меса и прања објеката. С обзиром да се користе велике количине топле воде која се производи у котларници, може се констатовати да се ради о значајним емисијама које утичу на промену микроклиме у радној околини. Тај утицај има за последицу висок степен релативне влажности, повећање температуре у околини и утиче на ваздушна струјања. Ово негативно утиче на здравствено стање радника и поспешује труљење органских материја чиме се повећава интензитет непријатних мириса.

4.2. Граничне вредности емисије

С обзиром на врсту горива које се користи (природни гас), намену, топлотну снагу котлова и године почетка коришћења на локацији оператера, а према Уредби о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“, бр. 6/2016 и 67/2021), за предметна котловска постројења Minel, Cannon i Modulex се примењују ГВЕ за нова средња постројења за сагоревање, наведене у Прилогу 2, Поглавље Б, Део III, Уредбе.

Табела 7. Граничне вредности емисија за нова средња постројења за сагоревање која користе гасовита горива

Загађујућа материја	Врста горива	ГВЕ (mg/нормални m ³)
Угљен моноксид (CO)	Сва гасовита горива	80
NO _x изражени као NO ₂	За постројења која користе природни гас код којих је температура воде у котлу виша од 110°C а нижа од 210°C	110
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	Природни гас	10

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја не прелазе граничне вредности емисија које су дефинисане у табели 7.

4.3. Тачкасти извори емисија

Обавезује се оператер да води производњу тако да загађујуће материје које се испуштају у ваздух на тачкастим изворима (димњаци котлова) буду у складу са вредностима у табели 7. Оператер је дужан да обезбеди стандардне услове за узорковање и мерење свих прописаних загађујућих материја на тачкастом извору емисије, у складу са Уредбом о мерењима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, број 5/16).

Емисије загађујућих материја у ваздух врше се на следећим емитерима котларнице:

- емитер котларнице E1 – на емитеру парног котла 1, димњак котларнице
- емитер котларнице E2 – на емитеру парног котла 2, димњак котларнице
- емитер котларнице E3 – на емитеру парног котла 3, димњак котларнице

Табела 8. Техничке карактеристике котлова

	Котло 1	Котло 2	Котло 3
Произвођач	Минел, Београд	CANNON BONO ENERGIA Italija	MODULEX Slovenija
Модел/тип	TE 110	SG 800	EXT 300
Фабрички број	3801	10028	20U12955
Топлотна снага	8,15 MW	6 MW	300 KW
Година производње	1985.	2020.	2020.

Горионик	SAACKE SKV 100	Baltur TBG750lx	SAACKE SKV 100
Серијски број	1-0022-203434	BLT9696356	1-0022-203434
Енергент	Природни гас	Природни гас	Природни гас
Време рада	По потреби	1-2 дана у недељи	По потреби

Наведена котловска постројења не поседују системе/уређаје за смањење емисије загађујућих материја у ваздух.

4.4. Дифузни извори емисија

Обавезује се оператер да:

- предузме све потребне мере како би се емисија из дифузних извора емисија свела на минимум;
- поступа у складу са мерама наведеним у документу Програм мера прилагођавања рада постројења, ради потпуног усаглашавања са захтевима најбољих доступних техника, а у циљу смањења дифузних емисија.

Дифузне емисије које потичу од транспорта контролишу се помоћу редовног прања саобраћајница, и редовног одржавања фабричког круга. Дифузионе емисије које потичу са камиона за превоз стоке се спречавају редовним одржавањем, које подразумева прање и чишћење моторних возила. Дифузни извори загађења у другим идентификованим објектима се такође држе под контролом.

4.5. Мириси

Обавезује се оператер да:

- обезбеди да се све активности у постројењу, које резултирају емисијама у ваздух, одвијају на начин који обезбеђује да нема никаквих мириса ван граница постројења услед одвијања ових активности;
- предузме све одговарајуће мере у погледу жалби на појаву непријатних мириса према осетљивим рецепторима изван граница локације и о томе води евиденцију;
- редовно прање моторних возила за превоз стоке, одвоз смећа и конфиската;
- правилно одлагање конфиската (у одговарајуће посуде са поклопцима, чувати у посебним просторима);
- редовно одржавање и чишћење сточних депоа;
- редовно уклањање стајњака;
- редовно уклањање отпада (пражњењем контејнера за конфискате и комунални отпад),
- пречишћавање отпадних вода;
- мерење емисије;
- користити расхладне уређаје за чување материја подложни труљењу;
- прекривањем отворених базена самањује се емисија непријатног мириса из отворених базена;
- редовним чишћење и дезинфекција просторија за привремени смештај стоке за клање;
- пошумњавање слободних зелених површина може се смањити ширење непријатног мириса;

- у летњем периоду чешће празнити садржај контејнера, чешће вршити изђубривање просторије за смештај животиња за клање, херметизација поклопаца са септичким јамама; чишћење септичких јама вршити у време нижих спољних температура итд.

4.6. Концентрација загађујућих материја у ваздуху и утицај на квалитет ваздуха (граничне вредности емисија)

Повремена мерења емисије емитера врше се два пута годишње од стране овлашћене организације, од којих једно повремено мерење у првих шест календарских месеци, а друго мерење у других шест календарских месеци, а на основу Закона о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21), Уредбе о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 5/16), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл. гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21), Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС”, бр. 6/16 и 67/21). Параметри који се прате су: угљен моноксид (CO), NO_x изражени као NO₂ и оксиди сумпора изражени као SO₂. За ова мерења мора бити ангажовано акредитовано правно лице, а трошкове мерења сноси оператер. Према извештајима, а на основу резултата мерења емисије, није било прекорачења ГВЕ.

4.7. Контрола и мерење које врши оператер

Мониторинг емисије гасова врши се на стационарним емитерима котлова (димњаци на котловима 1, 2 и 3). За ово постројење врши се мониторинг гасова према табели 10.

По сваком мерном месту (за сва три котла) врше се три мерења емисије гасовитих материја (CO, NO₂, SO₂), према стандардима: SRPS EN 15058:2017, SRPS EN 14792:2017, SRPS ISO 7935:2010, SRPS ISO 12039:2011, SRPS EN 15259:2010, SRPS EN ISO 16911, SRPS EN 14790:2017. Радна упутства: RU.05, RU.07, RU.15 и RU.18.

Табела 9. Карактеристике емитера

	Емитер 1	Емитер 2	Емитер 3
Тип емитера	Метални димњак	Метални димњак	Метални димњак
Укупна висина	8,0 м	8,0 м	5,0 м
Пречник светлог отвора	0,90 м	0,50 м	0,20 м
Систем за пречишћавање	Не постоји	Не постоји	Не постоји

Обавезује се оператер да врши мониторинг загађујућих материја у ваздуху у складу са динамиком и методама мерења датим у следећој табели.

Табела 10. Праћење емисија у ваздух

Загађујуће материје	Динамика мерења	Узорковање/анализа
Угљен моноксид (CO)	2 х годишње	SRPS EN 15058:2017 SRPS ISO 12039:2011
Оксиди азота изражени као NO ₂	2 х годишње	SRPS EN 14792:2017
Оксиди сумпора изражени као SO ₂	2 х годишње	SRPS ISO 7935:2010

Процесни параметри: - температура отпадног гаса (°C) - средња брзина струјања ваздуха (m/s) - проток отпадног ваздуха - проток сувог отпадног ваздуха (m ³ /h) - проценат O ₂ (vol%) - проценат CO ₂	2 x годишње	
---	-------------	--

-За мерење емисије загађујућих материја и одређивање услова мерења користиће се референтне методе прописане у Уредби о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања. Осим референтних метода, могу се користити и друге методе мерења ако се може доказати његова еквивалентност.

- Повремена мерења (узорковање и испитивање) емисија загађујућих материја треба да врши правно лице које је овлашћено према Закону о заштити ваздуха, два пута годишње, од којих је једно мерење у првих шест месеци, а друго у других шест месеци календарске године.

- Повремена мерења вршити у условима рада при највећем оптерећењу стационарног извора загађивања.

На емитерима не постоји уређај за третман отпадних гасова.

4.8. Извештавање

Оператер је у обавези да:

- у року од 30 дана од завршетка мерења, достави извештај овлашћеног лица у електронској форми Агенцији за заштиту животне средине, у складу са чланом 58. тачка 7. Закона о заштити ваздуха. Сви извештаји у прописаној форми морају бити доступни инспекцији за заштиту животне средине приликом контроле постројења.

- достави податке за Национални регистар извора загађивања и извештава Агенцију за заштиту животне средине о мониторингу загађујућих материја које се емитују у ваздух до 31.03. текуће године за претходну годину у складу са прописима.

- уколико дође до прекорачења граничних вредности емисија или удеса (неконтролисаног испуштања загађујућих материја у ваздух), одмах о томе обавести надлежни орган, Републичку инспекцију за заштиту животне средине.

5. Отпадне воде

5.1. Процес рада постројења за третман

Технолошке отпадне воде настају у процесу клања, обраде и прераде меса, затим у току санитације опреме и просторија. Са свих површина предметног комплекса, где се користи вода, обезбеђени су одводи, тако да се отпадне воде сакупљају и одводе у систем за пречишћавање. Систем обраде отпадних вода базиран је на: механичкој предходној обради, физичко-хемијској обради и биолошкој обради. Механичким пречишћавањем уклањају се: грубе примесе, инертан материјал и један део биолошки разградивих састојака из отпадних вода. Механичко пречишћавање врши се помоћу решетки, сита и

таложника. Помоћу решетки се уклањају крупније, нерастворене и пливајуће материје из отпадних вода. Њихова функција је да штити уређаје и цевоводе од оштећења и загушења и да олакшају даљи третман отпадне воде. Решетке преграђују доводни канал и постављају се вертикално или под нагибом, најчешће од 40-70 %. Израђене су од челичних шипки, правоугаоног или кружног попречног пресека које се постављају у канал на једнаком међусобном размаку са величином отвора од 3-100 mm. У односу на величину отвора решетке су: грубе решетке са ширином отвора 50-100 mm, средње фине решетке са ширином отвора 10-25 mm и фине решетке са ширином отвора 3-10 mm. У односу на конструкциона решења решетке могу бити: косе и вертикалне - покретне и непокретне, са ручним или механичким (аутоматским) чишћењем, са дробљењем наноса и др. У конкретном случају у „Јухору“ је постављена коса решетка.

Примарно таложење: Након уклањања чврстих материја, отпадна вода се пребацује у базен за егализацију запремине 500 m³. Ова запремина одређује и дневни капацитет пречишћавања отпадних вода. Након физичког третмана спроводи се хемијски третман тако што се отпадној води додају коагуланти (FeCl₃) и флокуланти као што је полиалуминијум хлорид. Примарном таложењем се омогућава таложење дискретних органских и неорганских суспендованих честица које се из система издвајају у облику муља. Ефлуент примарних таложника карактерише смањена концентрација суспендованих материја око 50-70 %. БПХ оптерећења око 25-40 % и непромењена или незнатно повећана концентрација амонијак-азота, чиме се олакшава даље пречишћавање и смањује оптерећење уређаја. Конструкција примарних таложника треба да створи услов за успорено и равномерно кретање воде; као и довољно дуго задржавање отпадне воде да обезбеди гравитационо таложење суспендованих честица. Перформансе примарних таложника базирају се на величини таложне површине или времену задржавања отпадне воде.

У случају комплекса „Јухор“ примењен је кружни тип таложника са механичким скрепером за континуално уклањање муља и површинским огртачем пливајућих материја (масноћа) и пене. Отпадна вода се уводи кроз централну, улазну зону која обезбеђује равномерну расподелу и радијалан ток флуида. Преливни канали лоцирани су по ободу таложника и омогућују уједначено уклањање избистрене воде из базена. Пена која се формира на површини воде механички се сакупља и посебним каналом одводи у шахт. Исталожени муљ се гребачима повлачи са дна у централну комору одакле се пумпама пребацује у прихватни шахт и одвози на даљи третман.

Стабилност и таложност примарног муља повећава се увођењем муља из секундарних таложника и њиховом флокулацијом и истовременим таложењем. На ефикасност таложника утичу поремећаји који могу настати у улазној и излазној зони таложника услед неуниформног тока отпадне воде, затим као последица кретања уређаја за уклањање талоба са дна и нечистоћа са површине и ресуспендовање исталожених честица, кретања воде услед разлике у температури или деловање ветра. Кључни елементи за успешно функционисање таложника су повремена евакуација исталоженог муља, конфигурација муљних пумпи, природа и густина муља.

Запремина исталоженог муља зависи од низа фактора као што су карактеристике отпадних вода, трајање таложења, степена пречишћавања, карактеристика суспендованих честица, дубине таложника, примењеног начина уклањања муља и времена задржавања муља у

таложнику. Критеријуми који се користе за димензионисање су хидраулично оптерећење, дубина таложника по ободу, време задржавања отпадне воде и преливна брзина отпадне воде. За хидраулично оптерећење површина узима се средња дневна количина отпадне воде којом се оптерећује површина таложника. Кружни таложници већи од 10,5 m у пречнику имају централни мост са механизмом за сакупљање муља са дна, који може имати две или четири „руке“ са гребачима. Пречишћена отпадна вода се потом упуштају у градску канализацију.

Препумпавање: Све технолошке отпадне воде (после сабирне шахте која је опремљена решеткама за ручно чишћење) доводе се у пумпну станицу која је опремљена са две пумпе које врше препумпавање воде на ротационо сито, а затим у базен за егализацију. Да се не би у пумпној станици таложио материјал склон таложењу, пумпна станица је опремљена уређајем за барбутовање воде помоћу компримованог ваздуха. У циљу рационалног коришћења компримованог ваздуха, барбутовање се врши само када су пумпе у погону. Ротационо сито има задатак да процеди воду с тим да задржи све елементе веће од 5 mm. Ови елементи бивају перманентно згртани са 4 обртна витла. Овим ситом и претходним решеткама са ручним чишћењем редукују се органске материје у отпадној води од 8-10%. Овако процеђена вода складишти се у егализациони базен запремине сса 500 m³ којим се омогућује уједначени проток и уједначени квалитет отпадне воде у току периода од 24 сата. Врши се предаерација отпадне воде и тако се спречавају евентуални анаеробни процеси у отпадној води. Уређај је опремљен са системом за предаерацију помоћу система незачепљујућих дизни. Мешање целе смеше помоћу ваздуха аутоматизовано је тако што се укључивање дувалки ваздуха и упуштање врши само у тренутку рада пумпи за отпремање воде из егализационог базена. Овако уједначена вода се отпрема на систем флотације са сатурацијом односно у брзу мешалицу. Вода из егализационог базена, уз претходни додатак коагуланта (Ферихлорид) у количини од 100–300 мг/лит.) интезивно се меша у току 5–10 минута у брзој мешалици. При одводу овако измешане воде из брзе мешалице у уређај за флотирање додаје се раствор флокуланта (Полиалуминијум хлорид) у количини од 1–2 мг/лит. Припрема и дозирање флокуланата врши се у дозирној станици. Наиме, ферихлорид се раствара без помоћне енергије, а флокулант се раствара у базену уз константно мешање. Дозирање се врши са дозирним пумпама. Дозирне пумпе су обезбеђене са вентилима сигурности и регулатором за подешавање капацитета. Дозирне пумпе треба подесити да убацују овако припремљене течности и то:

а) коагулант сса $3.648 \text{ лит}/24\text{х}=152 \text{ лит}/\text{х}$

б) флокулант $364 \text{ лит}/24\text{х}=15 \text{ лит}/\text{х}$

Овако дозирање је само у почетку рада а касније, зависно од квалитета пречишћене воде ове дозе се смањују и то:

- Коагуланта до 100 мг/лит. значи за једну трећину

- Флокуланта до 0,5 мг/лит. значи за једну четвртину од почетне дозе које су напред наведене.

Флотација са сатурацијом: Процеђена и уједначена отпадна вода у егализационом базену уз додатак коагуланта и флокуланта одводи се у флотатор. Ово је уређај посебне конструкције који има задатак да помоћу сатуриране мешавине изврши изношење свих пливајућих фракција као што су уља, масти и флотирајућа сува маса и то до сса 85%. Изнешени флотант се перманентно згрће погонским механизмом у колектор одакле се

одводи у базен за флотант, а одатле (издвојени и сепарирани флотант) у згушњивач муља, а издвојена вода у најближу канализацију односно поново у процес. Преостали део мешавине прелази у последњи део уређаја, а затим одлази у примарни таложник али растерећен пливајућих материја.

Центрифугална пумпа изузима део мешавине са дна флотатора (са 20 % од нормалног тока) и убацује исту мешавину у сатурациони суд пре него што овај део мешавине доспе до сатурационог суда, а затим кроз ејектор где се врши усисавање ваздуха из сатурационог суда. Ејектор врши не само усисавање ваздуха већ ствара фину механичку мешавину ваздуха и воде и као такву убацује у сатурациони суд где се под притиском од 4 – 5 бари врши сатурирање воде ваздухом не мање од 80 гр. ваздуха по m^3 воде. Овако сатурирана вода одводи се у уређај флотатор где се помоћу специјалних дизни испушта у главни ток воде, односно експандира са мин. 4 бара при чему се ослобађа сатурирани ваздух у милијарде малих ваздушних мехурића који се лепе уз већ формиране флокуле (помоћу коагуланта) и увећане (помоћу флокуланта) и као балончићи све ове флокуле износе на површину одакле се посебним механизмом овако исфилтрирана пена згрће у посебну шахту за муљ и пену. Провера да ли процес са сатурацијом функционише како треба, врши се тако што се вода из сатурационог суда (при уласку у флотатор) узима у провидну посуду. Вода треба да изгледа као водено млеко. Уколико ово није случај, значи да сатурација ове воде није извршена. Овако третирана отпадна вода (флотација са сатурацијом) одводи се гравитационо у примарни таложник чији се рад састоји у следећем:

- Све воде доводе се у централни цилиндар таложника, одакле се усмеравају на ниже (обратни ток) при чему се исталоже све теже флокуле на дно одакле се згрћу специјалним механизмом у шахту за муљ, а преостали део пливајућих материја испливава на површину и исти се посебним уређајем за згртање пене згрће у шахту за пливајуће материје. Да не би пливајуће материје отишле у колектор избистрене воде, предвиђена је завеса која спречава исто и омогућава да се све пливајуће материје скупе унутар простора омеђеног завесом, односно да се одведу у шахту за пену.

- Муљ згнут уређајем са дна испушта се аутоматски из таложника. Помоћу временског релеја и ваздушног лифта повремено се испушта исти у згушњивач муља. Паузу између два испуштања као и трајање самог испуштања одређује руковаоц помоћу временског релеја, а у зависности од висине муља у уређају. Надмуљна вода из згушњивача муља одводи се гравитационо у шахту за надмуљну воду, а одатле центрифугалним пумпама поново враћа у примарни таложник. Угушћен муљ из згушњивача муља аутоматски (помоћу временског релеја и ваздушног лифта) пребацује се у шахту за згуснути муљ, а одатле центрифугалним пумпама (у фази сада само предтретмана) пребацује се на поља за сушење и процеђивање муља.

- Третирана вода се након примарног таложника гравитационо упушта у реципијент или препумпава и упућује на даљи третман на градском колектору.

5.2. Емисије у воду

Обавезује се оператер да:

- Поступа у складу са важећом водном дозволом;

- Управља процесом рада на начин да отпадне воде од прања платоа и манипулативних зауљених површина, одводи искључиво преко таложника и сепаратора масти и уља у реципијент, у отворени канал;
- Редовно одржава и врши контролу исправности уређаја за пречишћавање отпадних вода-таложника и сепаратора масти и уља, како би се осигурала њихова ефикасност;
- Све санитарне отпадне воде одводе се у фекалну канализацију у оквиру локације, а пре упуштање у градску канализацију пролазе предtretман у уређају за пречишћавање отпадних вода. Квалитет ових вода после предtretмана мора да задовољава ниво квалитета одређен Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/2011, 48/2012 и 01/2016) и услове прописане Правилником о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у градску канализацију Јагодине („Општински сл. гласник општине Светозарево“, бр.7/92);
- Предвиди контролисани прихват потенцијално зауљене атмосферске воде са интерних саобраћајних, манипулативних површина, као и њен третман у таложнику/сепаратору масти и уља, којим се обезбеђује да квалитет пречишћених вода задовољава критеријуме прописане за испуштање у кишну канализацију или одређени реципијент; врши редовну контролу сепаратора и таложника и послове пражњења истих повери овлашћеној организацији; води уредну евиденцију о чишћењу наведене опреме и уређаја;
- Атмосферска вода са кровова и чистих површина прихвата се и одводи у систем кишне канализације са уливом у реку Лугомир.

5.3. Граничне вредности емисија

Обавезује се оператер да емисије загађујућих материја у воде не прелазе граничне вредности које су дефинисане у табелама 11 и 12.

Граничне вредности емисије прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Глава I. Технолошке отпадне воде (Одељак 37. Граничне вредности емисије отпадних вода из објекта и постројења за прераду меса и конзервисање месних прерађевина, Табела 37.1) и Глава III. Комуналне отпадне воде (Граничне вредности емисије за одређене групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде, пре њиховог испуштања у јавну канализацију, табела 1).

Табела 11. Граничне вредности емисије на месту испуштања у површинске воде из објекта и постројења за прераду меса и конзервисање месних прерађевина

Параметар	Јединица мере	ГВЕ
Температура	⁰ С	30
рН		6,5-9
Суспендоване материје	mg/l	35
Мирис		без
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	mgO ₂ /l	25
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	mgO ₂ /l	150
Амонијак (као NH ₄ -N)	mg/l	10
Укупни фосфор	mg/l	2

Укупни угљоводоници	mg/l	10
Укупни неоргански азот (NH ₄ -N, NO ₃ -N, NO ₂ -N)	mg/l	18
Тешко испарљиве липофилне материје	mg/l	20
Хлор укупни	mg/l	0,4

Табела 12. Граничне вредности емисије за одређене групе или категорије загађујућих материја за технолошке отпадне воде, пре њиховог испуштања у јавну канализацију

Параметар	Јединица мере	ГВЕ
Температура	С	40
pH		6,5-9
Амонијак (као NH ₄ -N)	mg/l	100
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅)	mgO ₂ /l	500
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК)	mgO ₂ /l	1000
Масти и уља као НЕМ	mg/l	50
Укупни азот	mg/l	150
Укупни фосфор	mg/l	20
Укупни неоргански азот (NH ₄ -N, NO ₃ -N, NO ₂ -N)	mg/l	120

Оператер је такође у обавези да мери и све основне параметре отпадних вода дефинисане чланом 17. Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС“, број 33/2016) и то: проток (минимални, максимални и средњи дневни), температура ваздуха, температура воде, барометарски притисак, боја, мирис, видљиве материје, таложиве материје (након два сата), садржај кисеоника, суви остатак, жарени остатак, губитак жарењем, суспендоване материје и електропроводљивост.

Разређивање отпадних вода ради достизања граничних вредности емисија за испуштање у површинску воду није дозвољено.

Обавезује се оператер да ће вршити узорковање и мерење отпадних вода пре и после постројења за пречишћавање отпадних вода, и на тај начин пратити ефикасност рада постројења.

Забрањује се оператеру било какво испуштање у јавну канализацију материја које могу проузроковати заразне и паразитске болести, као и све остале материје које могу оштетити канализацију и угрозити њено правилно функционисање.

Водна тела која су реципијенти за отпадне воде

Оператер ће 4 пута годишње вршити испитивање воде у реци Лугомир узводно и низводно од испуста пречишћених атмосферских отпадних вода.

Обавезује се Оператер да управља процесом рада на начин којим ће омогућити да квалитет атмосферске отпадне воде која се упушта у реку Лугомир никако не сме угрозити квалитет воде тог реципијента.

Обавезује се Оператер да пречишћене атмосферске отпадне воде упушта у реципијент, реку Лугомир, без мешања са другим водама.

Ниједна супстанца не сме бити испуштена на начин или у концентрацији која ће нанети трајне штете по флору и фауну водног тела - реке Лугомир, која прима испуштене атмосферске отпадне воде.

Не сме се испустити у реципијент, реку Лугомир, било која загађена вода, која ће довести до погоршања квалитета и загађености реципијента низводно од места испуштања.

Обавезује се Оператер да у случају загађивања површинске воде - реке Лугомир (услед акцидента) предузме све мере за спречавање, односно за смањивање и санацију загађења вода и да планира средства и рокове за њихово остваривање.

5.4. Контрола и мерење која врши оператер

Обавезује се оператер да обезбеди да овлашћено правно лице врши мерења и испитивања квалитета отпадних вода (физичко-хемијска и микробиолошка анализа) у складу са одредбама Правилника о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима.

Обавезује се оператер да обезбеди испитивања загађујућих материја у отпадним водама према табелама 13 и 14.

Врста узорка: индустријска отпадна вода

Место узорковања: на улазу и излазу из система за пречишћавање

Методе узорковања: SRPS ISO 5667-10, SRPS EN ISO 19458, неакредитоване методе

Табела 13. Параметри и референтне методе за спровођење мониторинга отпадних вода

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Проток	4 пута годишње	SRPS EN ISO 6817
Температура воде и ваздуха	4 пута годишње	SRPS.H.Z1.106
pH вредност	4 пута годишње	SRPS.H.Z1.111
Боја	4 пута годишње	SRPS EN ISO 7887
Мирис	4 пута годишње	-
Суспендоване материје	4 пута годишње	SRPS EN 872 SRPS.H.Z1.160
Таложне материје	4 пута годишње	EPA 160.5
Електропроводљивост	4 пута годишње	SRPS EN 27888
Амонијак (изражен преко азота NH ₄ -N)	4 пута годишње	SRPS ISO 5664 SRPS ISO 7150-1 SRPS ISO 6778 SRPS EN ISO 11905-1 SRPS.H.Z1.184
Нитратни азот	4 пута годишње	SRPS EN 26777:2009 SRPS EN ISO10304-1:2009
Нитритни азот	4 пута годишње	SRPS EN ISO10304-1:2009 SRPS ISO 7890-3:1994
Фосфати као P	4 пута годишње	SMEWW 20 th
БПК ₅	4 пута годишње	SRPS ISO 5815

		SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
ХПК	4 пута годишње	SRPS ISO 6060
Растворени кисеоник	4 пута годишње	SRPS EN 25814:2009
Масти и уља као НЕМ	4 пута годишње	Х-ДМ 118
Укупна количина азота	4 пута годишње	SRPS EN 12260:2008
Укупни угљоводоници	4 пута годишње	SRPS ISO 8245
Микробиолошка испитивања	4 пута годишње	SRPS EN ISO 9308-2 SRPS EN ISO 7899-2
Цревне ентерококе	4 пута годишње	SRPS EN ISO 7899-1:2009 SRPS EN ISO 7899-2:2010
<i>Escherichia coli</i> и колиформне бактерије	4 пута годишње	SRPS EN ISO 9308-3:2009 SRPS EN ISO 9308-1:2010

Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг загађујућих материја у пречишћеним атмосферским отпадним водама, сходно динамици дефинисаној у табели 13.

Врста узорка: вода реке Лугомир

Место узорковања: пре и после излива атмосферске воде у реку Лугомир

Методе узорковања: SRPS ISO 5667-10, SRPS EN ISO 19458, неакредитоване методе

Табела 14. Параметри и референтне методе за спровођење мониторинга отпадних вода (речна вода)

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Проток	4 пута годишње	SRPS EN ISO 6817
Температура воде и ваздуха	4 пута годишње	SRPS.H.Z1.106
pH вредност	4 пута годишње	SRPS.H.Z1.111
Боја	4 пута годишње	SRPS EN ISO 7887
Мирис	4 пута годишње	-
Суспендоване материје	4 пута годишње	SRPS EN 872 SRPS.H.Z1.160
Таложне материје	4 пута годишње	EPA 160.5
Остатак после испаравања	4 пута годишње	SMEWW 20 th
Хлориди	4 пута годишње	SRPS ISO 9297-1:2007 SRPS EN ISO 10304-:2009
Електропроводљивост	4 пута годишње	SRPS EN 27888
Амонијак (изражен преко азота NH ₄ -N)	4 пута годишње	SRPS ISO 5664 SRPS ISO 7150-1 SRPS ISO 6778 SRPS EN ISO 11905-1 SRPS.H.Z1.184
Нитратни азот	4 пута годишње	SRPS EN 26777:2009 SRPS EN ISO10304-1:2009

Нитритни азот	4 пута годишње	SRPS EN ISO10304-1:2009 SRPS ISO 7890-3:1994
Сулфати	4 пута годишње	SRPS EN ISO 10304-1:2009
Фосфати као Р	4 пута годишње	SMEWW 20 th
Ортофосфати као Р	4 пута годишње	SMEWW 20 th
БПК ₅	4 пута годишње	SRPS ISO 5815 SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
ХПК	4 пута годишње	SRPS ISO 6060
Растворени кисеоник	4 пута годишње	SRPS EN 25814:2009
Анјонски детерџенти	4 пута годишње	SMEWW 20 th
Засићење кисеоником	4 пута годишње	-
Фенолни индекс	4 пута годишње	SRPS ISO 6439:1997
Масти и уља као НЕМ	4 пута годишње	X-DM 118
АОХ (адсорбујући органски халогени)	4 пута годишње	HACH LCK 390
Укупна количина азота	4 пута годишње	SRPS EN 12260:2008
Укупни угљоводоници	4 пута годишње	SRPS ISO 8245
Тешки метали	4 пута годишње	SRPS EN ISO 11885:2011 SRPS EN ISO 17294-2:2009 SRPS EN 1233:2008 SRPS ISO 6332:2002 SRPS ISO 12846:2013 SRPS EN 1483:2008 SRPS EN 12338:2008
Микробиолошка испитивања	4 пута годишње	SRPS EN ISO 9308-2 SRPS EN ISO 7899-2
Цревне ентерококе	4 пута годишње	SRPS EN ISO 7899-1:2009 SRPS EN ISO 7899-2:2010
<i>Escherichia coli</i> и колоформне бактерије	4 пута годишње	SRPS EN ISO 9308-3:2009 SRPS EN ISO 9308-1:2010

Обавезује се оператер да сва испитивање отпадних вода са учесталошћу од четири пута годишње врши са размаком од три месеца између два мерења. Узорковање вршити у складу са SRPS ISO 5667-10, SRPS EN ISO 19458. Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC 17025 који дају еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисија. Мерења квалитета вода вршиће правно лице које је овлашћено за испитивање квалитета отпадних вода у складу са Законом о водама („Сл. гласник РС“, број 30/2010, 93/2012 и 101/2016, 95/2018 и 95/2018 – др.закон).

Начин и услови испитивања квалитета отпадних вода, као и извештаји о извршеним мерењима морају бити у складу са Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима.

Обавезује се оператер да обезбеди редовно и исправно функционисање постројења/уређаја за пречишћавање отпадних вода (линија воде и линија муља), као и да редовно води евиденцију о томе.

Оператер ће редовно пратити квалитет отпадних вода на улазу и излазу из постројења за пречишћавање отпадних вода, како би пратио рад постројења за пречишћавање отпадних вода и квалитет атмосферских вода које се упуштају у реципијент, реку Лугомир.

Издвојене материје (дехидрирани стабилисани муљ) након третмана прописно одложити на начин на који не може доћи до загађења земљишта и подземних вода, а у складу са Законом о управљању отпадом и о томе редовно водити евиденцију. Издвојени муљ предати оператеру овлашћеном за ту врсту послова. Извршити категоризацију муља од стране акредитоване лабораторије. Обавезује се оператер да врши редовно контролисање и одржавање сепаратора уља и масти, како би исти био функционалан по питању одвајања масноћа из зауљених и замашћених вода. Чишћење сепаратора уља и масти треба да се врши на основу Упутства сачињеног од стране оператера у складу са техничком документацијом произвођача сепаратора. Након чишћења сепаратора, издвојене материје (масти и уља) прописно складиштити, на начин на који не може доћи до загађивања земљишта и подземних вода, а у складу са Законом о управљању отпадом, водити евиденцију о томе и предати га на даљи третман оператеру овлашћеном за те послове.

Обавезује се оператер да редовно мери и евидентира количину испуштених пречишћених отпадних вода и да податке о томе, у складу са важећом водном дозволом, редовно доставља надлежном предузећу, а најмање једном годишње.

5.5. Извештавање

Оператер је дужан да:

- доставља извештај о мерењу јавном водопривредном предузећу;
- извештаје мерења чува најмање пет година;
- доставља редовне годишње извештаје о контроли и мерењима квалитета отпадних вода, Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину;
- уколико дође до неконтролисаног испуштања загађујућих материја у воду, одмах о томе обавести Министарство задужено за послове заштите животне средине - Сектор за контролу и надзор, инспекцију за заштиту животне средине, Министарство задужено за послове водопривреде, односно надлежном органу које је издало водну дозволу;
- достави обавештење надлежном органу о извршеним мерама које су предвиђене Програмом мера прилагођавања рада постројења.

6. Заштита земљишта и подземних вода од загађивања

6.1. Процес рада

Оператер је дужан да:

- ће управљати процесом рада на начин који ће омогућити да се спречи свако загађивање земљишта и подземних вода на локацији постројења;
- у циљу заштите земљишта и подземних вода на локацији фабрике, у складу са донетим процедурама у постројењу, врши редовну контролу и праћење стања резервоара, како не би дошло до евентуалног процуривања из истих;
- у циљу заштите земљишта и подземних вода на локацији постројења за пречишћавање отпадних вода, у складу са донетим процедурама у постројењу, врши контролу непропусности резервоара и базена за третман вода ради утврђивања евентуалног процуривања ускладиштених хемикалија, отпадних материја и технолошких отпадних вода и истих;
- за сву опрему у чијем се саставу налазе резервоари намењени за смештај нафте и нафтних деривата мора вршити редован годишњи сервис;
- у случају било каквог неконтролисаног испуштања загађујућих материја у земљиште и подземне воде, одмах о томе обавести инспекцију за заштиту животне средине и у најкраћем року спроведе све потребне мере у складу са прописима. Све анализе квалитета земљишта и подземних вода вршиће се од стране стручне организације овлашћене за те послове. Санацију тог дела земљишта извршиће оператер;
- отпад који се привремено складишти на локацији, мора бити сакупљан и одложен на места одређена за то и заштићена од цурења и пропуштања;
- складиштење као и контролу сировина и других материјала и хемикалија и руковање истим обавља у складу са прописима;
- спречи свако директно испуштање загађујућих материја са локације у подземно водно тело;
- у случају загађивања земљишта и подземних вода (на пр. услед хаварије на постројењу) предузме све мере за санацију загађења и да планира средства и рокове за њихово спровођење.

6.2. Контрола и мерење које врши оператер

Оператер ће у складу са Уредбом о системском праћењу квалитета земљишта, („Сл. гласник РС“, број 88/2020), Прилог 2, Ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода, Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. гласник РС“, број 30/2018 и 64/2019) и Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, број 50/2012), обезбедити праћење квалитета земљишта и подземних вода.

Оператер је Програмом мера предвидео постављање пијезометра на месту које оправдава своју функцију, ради праћења евентуалних утицаја процеса производње на квалитет подземних вода.

Обавезује се оператер да обезбеди контролу и праћење загађујућих материја у подземним водама, сходно динамици дефинисаној у табели 15.

Узорке узимати у складу са SRPS ISO 5667-1:2007, SRPS ISO 5667-10:2007, SRPS EN ISO 19458:2009. За мерење квалитета подземних вода ангажовати акредитовану стручну организацију овлашћену за обављање такве врсте мерења.

Табела 15. Праћење емисије у подземне воде

Параметар	Динамика мерења	Мерење
Температура воде	Једанпут у две године	SRPS.H.Z1.106
pH		SRPS.H.Z1.111
Боја		SRPS EN ISO 7887
Мирис		-
Видљиве материје		-
Укупни органски угљеник		SRPS ISO 8245
Екстракти органских растварача		EPA 1664
Електропроводљивост		SRPS EN 27888
ХПК		SRPS ISO 6060, EPA 410.4
БПК ₅		SRPS EN 1899-1 SRPS EN 1899-2
Олово		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2
Цинк		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2
Бакар		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2
Никл		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17294-2
Хром		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2 SRPS EN 1233
Кадмијум		SRPS EN ISO 11885 SRPS EN ISO 17292-2
Гвожђе	SRPS EN ISO 11885 SRPS ISO 6332	

За испитивање квалитета подземних вода користиће се референтне методе прописане у Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл.гласник РС“, бр. 33/2016), Прилог 3, Референтне методе. Осим референтних метода, могу се применити одговарајући међународни и европски стандарди као и нестандардизоване методе развијене у акредитованим лабораторијама и валидоване према захтеву стандарда SRP ISO/IEC 17025 који даје еквивалентне резултате у погледу мерне несигурности испитивања у складу са захтевима прописа којим се уређује гранична вредност емисије.

Оператер је дужан да врши контролу промене квалитета земљишта у околини фабричког комплекса према Правилнику о листи активности које могу да буду узрок загађења и

деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 102/2020). Узорковање земљишта вршити на мерном месту, дефинисаном Планом мониторинга. Граничне вредности загађујућих материја у земљишту прописане су на основу Уредбе о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту (табела 16). Узимање узорака земљишта за одређивање садржаја концентрације тешких метала: кадмијума, хрома, бакара, никла, олова, цинка, арсена и кобалта и минералних уља, вршити једном у пет година. Поред ових специфичних параметара потребно је пратити и основне параметре дефинисане Правилником о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта, у Прилогу 2, тачка 4, а методе и стандарде дате у Прилогу 3. истог Правилника. Избор броја и распоред мерних места узорковања земљишта према Прилогу 2. истог Правилника.

Табела 16. Мониторинг земљишта

Загађујуће материје	Јединица мере	Гранична максимална вредност
Кадмијум	mg/kg апсолутно суве материје	0,8
Хром		100
Бакар		36
Никл		35
Олово		85
Цинк		140
Арсен		29
Кобалт		9
Минерална уља		50

Оператер је у обавези да прати количине и квалитет захваћене воде из бунара у кругу постројења, како је прописано водном дозволом, и на начин како је то радио и до сада, и да податке о томе доставља надлежном органу који је издао водну дозволу.

6.3. Извештавање

Оператер је дужан да извештаје о контроли и мерењима квалитета подземних вода и земљишта у околини локације постројења доставља Агенцији за заштиту животне средине, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину, у којој је вршено мерење. Оператер је у обавези да достави обавештење надлежном органу о извршеним мерама предвиђеним Програмом мера прилагођавања рада.

7. Управљање отпадом

Обавезује се оператер да у току обављања своје редовне активности, нестабилних режима рада, као и након престанка рада, управља отпадом у складу са Законом о управљању отпадом и Законом о амбалажном отпаду.

Обавезује се оператер да у складу са законом ажурира редовно документ План управљања отпадом и да са истим поступа у складу са њим.

7.1. Производња отпада

Обавезује се оператер да у току редовног рада постројења обезбеди примену начела хијерархије управљања отпадом односно предузме све мере са циљем смањења производње отпада, посебно опасног отпада, смањења коришћења ресурса, и где год је могуће, обезбеди поновну употребу и рециклажу, односно, искоришћење насталог отпада.

7.2. Сакупљање и одвожење отпада

Обавезује се оператер да разврстава отпад према месту настанка, пореклу и предвиђеном начину поступања са истим.

Обавезује се оператер да врши сакупљање разврстаног отпада одвојено, у складу са потребом будућег поступања са истим.

Обавезује се оператер да разврстани отпад у складу са горе наведеним, преда лицу које је овлашћено за сакупљање и транспорт отпада, тј. које поседује одговарајућу дозволу.

7.3. Привремено складиштење отпада

Обавезује се оператер да отпад складишти на местима која су технички опремљена за привремено чување отпада на локацији.

Отпад се не може складиштити на простору, као и на манипулативним површинама које нису намењене за складиштење. Обавезује се оператер да за све врсте отпада који се генеришу у току рада постројења поседује извештаје о испитивању отпада.

Складиште отпада треба да има стабилну и непропусну подлогу.

Опасан отпад не може бити привремено складиштен на локацији постројења дуже од 12 месеци.

Оператер је дужан да опасан отпад складишти у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, број 92/10).

Обавезује се оператер да отпад који је у течном стању, а посебно опасан отпад чува у резервоарима смештеним у непропусним бетонским танкванама које у случају цурења отпада из резервоара могу да прихвате целокупну количину отпада у случају удеса (процуривања).

Обавезује се оператер да складиштење отпада у течном стању мора вршити у одговарајућој посуди са непропусном танкваном која може да прими целокупну количину отпада у случају удеса (процуривања).

Приликом складиштења опасан отпад се пакује у одговарајуће посуде и обележава налепницом која садржи следеће податке: индексни број и назив у складу са Каталогом отпада, ознаку према Листи категорија, ознаку према Листи компоненти које га чине опасним, ознаку према Листи карактеристика које га чине опасним, физичко својство отпада, количину, податке о власнику отпада и квалификованом лицу одговорном за поступање са опасним отпадом, као и упозорење да је у питању опасан отпад.

Складиште опасног отпада мора бити физички обезбеђено, закључано и под надзором.

Забрањено је мешање различитих категорија опасних отпада или мешање опасног отпада са неопасним отпадом.

Обавезује се оператер да управљање посебним токовима отпада у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Оператер је дужан да складишти отпад на начин који не утиче на здравље људи и животну средину и обезбеди услове да не дође до мешања различитих врста отпада, као ни мешања отпада са водом.

7.4. Превоз отпада

Обавезује се оператер да за превоз отпада ван локације постројења ангажује искључиво превозника који поседује дозволу надлежног органа за сакупљање и транспорт отпада у складу са Законом о управљању отпадом.

Обавезује се оператер да унутрашњи превоз, утовар и истовар отпада у оквиру локације обавља на начин који ће онемогућити расипање отпада, распршивање и друге штетне утицаје на животну средину.

7.5. Прерада отпада, третман и рециклажа

Оператер не обавља активности прераде, односно поновног искоришћења отпада на локацији постројења.

Оператер је дужан да генерисани отпад који се може користити за поновну употребу производа за исту или другу намену, за рециклажу, односно третман отпада, ради добијања сировине за производњу истог или другог производа, као секундарна сировина, за енергетско искоришћење, преда лицу које је овлашћено за те послове, тј. има одговарајућу дозволу надлежног органа.

Оператер ће свим врстама отпада који се генерише на локацији управљати у потпуности у складу са прописаним законским и подзаконским актима у области управљања отпадом.

Обавезује се оператер да са следећим идентификованим врстама отпада поступа у складу са прописаним операцијама наведеним у табелама 17 и 18.

Табела 17. Неопасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
Папирна и картонска амбалажа	15 01 01	R13
Пластична амбалажа	15 01 02	R12/R13
Отпадна дрвена амбалажа	15 01 03	R13
Муљеви из осталих третмана индустријске отпадне воде другачији од оних наведених у 19 08 13	19 08 14	R13
Метални отпад	20 01 40	R13/R4
Мешани комунални отпад	20 03 01	D5

Табела 18. Опасан отпад

Врста отпада	Индексни број	Поновно искоришћење/депоновање
Отпадно уље настало заменом у редукторима и издвајањем у амонијачним судовима	13 08 99*	R12

Флуоросцентне цеви и други отпад који садржи живу	20 01 21*	R12
Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21 и 20 01 23 која садржи опасне компоненте	20 01 35*	R12

Обавезује се оператер да комунални отпад предаје комуналном предузећу у складу са важећим уговором, који исти одлаже на депонију.

Обавезује се оператер да све врсте отпада који нису наведене, а који ће настати у процесу производње, збрињава у складу са захтевима прописа из области управљања отпадом.

7.6. Одлагање отпада

Није дозвољено одлагање било које врсте отпада на локацији постројења оператера.

7.7. Контрола отпада и мере

Обавеза је оператера да води евиденцију врста и количина насталог, привремено складиштеног и отпада који је предат правном лицу или предузетнику који поседује одговарајуће дозволе за његово преузимање.

Испитивање отпада вршити у складу са чланом 23. Закона о управљању отпадом и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/2019 и 39/2021).

7.8. Узорковање отпада

Узорковање и испитивање отпада вршити од стране овлашћене стручне организације за узорковање и испитивање отпада у складу са законом. Узорковање и испитивање отпада вршити стандардним методама.

7.9. Документовање и извештавање

Обавезује се оператер да води дневну евиденцију о отпаду. Обавезује се оператер да уредно попуњава сваки Документ о кретању отпада и Документ о кретању опасног отпада. Обавезује се оператер да доставља Министарству надлежном за послове заштите животне средине пети примерак Документа о кретању опасног отпада, за преузете секундарне сировине које имају карактер опасног отпада.

Обавезује се оператер да Министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за заштиту животне средине, доставља Образац претходног обавештења, из члана 2. став 2. Правилника о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 17/2017), у електронској форми, уносом података у информациони систем Националног регистра извора загађивања најмање 48 сати пре започињања кретања, са подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Обавезује се оператер да Агенцији за заштиту животне средине доставља Образац Документа о кретању опасног отпада из члана 2. став 1. Правилника о обрасцу Документа

о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за његово попуњавање, у електронској форми, уносом података у информациони систем. Националног регистра извора загађивања, најкасније 15 дана од завршетка кретања отпада са финалним, допуњеним подацима о отпаду, у складу са законом којим се уређује заштита података.

Обавезује се оператер да доставља редовне годишње извештаје Агенцији за заштиту животне средине најкасније до 31.марта текуће године, за претходну годину у којој је вршено мерење.

8. Бука и вибрације

8.1. Процес рада и помоћна опрема

Обавезује се оператер да управља процесом рада на начин који ће ниво буке и вибрација у животној средини свести на најмању могућу меру.

8.2. Врсте емисија

Обавезује се оператер да управља процесом рада тако да ниво буке у животној средини на граници индустријског комплекса не прелази вредности прописане у табели 19.

Дозвољени нивои буке одређени су на основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/2010), Прилог 2, табела 1. зона 5. Зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница.

Табела 19. Дозвољени ниво буке

Дозвољени ниво буке у dВ(А) - ДАН и ВЕЧЕ	Дозвољени ниво буке у dВ(А) НОЋ
65	55

8.3. Контрола и мерење (места, учесталост, методе)

Обавезује се оператер да мерење буке спроводи на четири референтна места у циљу испитивања усклађености емитованог нивоа буке са прописаним нивоима. Обавезује се оператер да врши контролу и мониторинг буке на локацијама осетљивим на ниво буке са динамиком мерења једном у пет година, као и приликом измена на постројењима која емитују буку и приликом уградње или употребе нових извора буке, осим ако надлежни инспектор не наложи чешће мерење.

Мерење буке у животној средини може да врши само овлашћена стручна организација која испуњава прописане услове за мерење буке дефинисане Правилником о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Сл. гласник РС“, број 72/2010). Мерење буке вршиће се у складу са SRPS EN 1996-1 и SRPS EN 1996-2, Опис, мерење и оцењивање буке у животној средини-део 1 и 2.

8.4. Извештавање

Обавезује се оператер да извештаје о мерењу буке у животној средини учини доступним Инспекцији за заштиту животне средине током инспекцијских прегледа. Садржина и обим извештаја о мерењу буке у животној средини дефинисана је Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке.

9. Спречавање удеса и одговор на удес

Обавезује се оператер да:

- предузме све превентивне мере и унесе све додатне активности у постојећим процедурама, прописаним у Плану заштите од удеса, а све у циљу спречавања акцидентних ситуација.
- у складу са дефинисаним поступцима у случају ванредних ситуација предузме мере које ће минимизирати негативне ефекте на животну средину.
- спроводи мере контроле технолошког процеса и свих његових параметара који могу довести до удеса.
- у складу са Планом заштите од пожара предузме све превентивне мере да до истог не дође.
- врши обуку запослених из области противпожарне заштите у складу са Планом заштите од пожара.
- врши проверу исправности унутрашње и спољашње хидрантске мреже и мобилне опреме за гашење пожара у складу са динамиком прописаном у Плану заштите од пожара.
- све опасне материје које се користе у процесу производње складишти на прописан начин, као и да рукује са истим у складу са прописаним постојећим процедурама.
- врши посебну обуку запослених који раде са опасним материјама или рукују са истим, у циљу њихове сталне едукације ради спречавања акцидента те врсте.
- редовно контролише исправност уређаја, инсталација, мерне опреме и исправност заштите на свим уређајима, спречавајући тако акциденте.
- у случају акцидента, према прописаној процедури, утврди узрок, идентификује датум, време и место акцидента; оператер ће том приликом идентификовати и све врсте емисија у животну средину и применити све мере потребне да се поменуте емисије смање, као и проценити ефекат сваке такве предузете мере.
- након акцидента, предузме све потребне мере за отклањање последица који је исти изазвао по животну средину према прописаним процедурама.

9.1. Извештавање у случају удеса

Оператер је дужан да:

- у случају акцидента одмах о томе обавести надлежне органе, Министарство задужено за послове заштите животне средине, Министарство унутрашњих послова, као и јединицу локалне самоуправе.
- у најкраћем року обавести надлежне органе о планираним мерама за отклањање последица удеса, а након завршене анализе свих аспеката удеса, да предложи превентивне мере за спречавање будућих удеса.

10. Нестабилни (прелазни) начини рада

Оператер је дужан да:

- пуштање у рад постројења, подешавање радних параметара као и престанак рада постројења, врши по утврђеном редоследу поступака којима ће се осигурати сигурност процеса.
- редовно одржава, прегледа и тестира опрему према стандардним процедурама.
- одржава систем аутоматске регулације и контроле који детектује сваки изненадни престанак производње или отказивање опреме.
- спроводи утврђене процедуре и корективне мере предвиђене за поступање у удесним ситуацијама (нпр. у случајевима отказивања опреме, могућих кварова, снабдевања струјом, водом и др.)

11. Дефинитивни престанак рада постројења или његових делова

Оператер је дужан да се, у случајевима престанка рада постројења, придржава плана приложеног у захтеву за издавање интегрисане дозволе у Прилогу.

Престанак обављања процеса производње, монтажу опреме и објеката и враћање земљишта у стање пре изградње фабрике обавити у две фазе:

- прва фаза обухватила би све активности обустављања производње, монтажу опреме, уклањање инфраструктурних објеката са темељима.
- друга фаза обухватила би активности којима би се предметна локација (површина) вратила у стање да се може користити у сврхе изградње или индустријске потребе.

Неискоришћене сировине и материјале уколико је могуће вратити добављачима или предати другом оператеру на коришћење. Сав преостали материјал ускладиштити или одложити на за то предвиђену локацију.

Целокупну опрему демонтирати, сакупити и продати или одложити на за то предвиђену локацију.

Инфраструктурне објекте и складишта уклонити. Уклонити све путеве, саобраћајнице и темеље.

Отпад настао од процесних активности, као и отпад настао након престанка рада постројења услед монтаже и рашчишћавања локације, уклонити на законски прописан начин у складу са врстом и карактером отпада.

Извршити испитивање земљишта и санацију терена на локацији. Обавезује се оператер да изврши ремедијацију земљишта уколико је при обављању редовне производње дошло до загађења земљишта, односно уколико је у току обављања активности за реализацију плана враћања локације у стање пре изградње фабрике дошло до загађења, тј. контаминације земљишта.

12. Извештавање

Оператер је дужан да чува сву документацију у вези са издавањем дозволе, за време и најмање пет година после престанка важења исте, и то:

- документацију која садржи све техничке податке о објектима, инсталацијама и опреми, као и одговарајуће потврде, дозволе и сагласности надлежних органа.
- податке о утрошку сировина и производњи готовог производа;
- податке о коришћењу и потрошњи ресурса у постројењу (вода, природни гас, електрична енергија и др.);
- евиденције о количини и начину управљања отпадом,

- евиденције о одржавању постројења (објеката, инсталација, опреме, и др.);
- резултате мониторинга (извештаје о мерењима емисија у ваздух, извештаје о испитивању квалитета отпадних вода и земљишта, извештаје о испитивању отпада, и др.);
- извештаје о инспекцијском надзору над обављањем активности.

12.1. Учесталост извештавања

Оператер је дужан да извештава надлежне органе у складу са обавезама утврђеним законом и условима утврђеним овом дозволом.

Образложење

Оператер „Јухор-експорт“ АД из Јагодине, ул. Кабловска 29, поднео је дана 13.01.2023.године, Градској управи за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, захтев за издавање интегрисане дозволе, број 501-16/2023-04, за рад целокупног постројења и обављање активности клања животиња (са капацитетом већим од 50 т на дан), производње, третмана, прераде и обраде производа из сировина животињског порека (изузев млека), са капацитетом већим од 75 тона на дан, на кп.бр.728 КО Јагодина и 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево, град Јагодина. С обзиром да захтев није био потпун, надлежни орган Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, затражило је допуну захтева дописом од 17.01.2023.године. Оператер је доставио допуну 09.02.2023.године. Комплетан захтев за издавање интегрисане дозволе је прибављен 31.03.2023.године и урађен у складу са чланом 8. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/2004, 25/2015 и 109/2021) и Правилником о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Сл. гласник РС“, бр. 30/2006 и 32/2016 и 44/2018 – др. закон). Оператер је уз захтев приложио и потребну документацију дефинисану чланом 9. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине. Такође, оператер је уз захтев предао и потребне дозволе и сагласности издате од стране других органа и организација, изјаву којом потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности.

У току спровођења поступка за издавање интегрисане дозволе, надлежни орган, Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, је на основу члана 11, а у вези са чланом 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у недељнику „Нови пут“, огласило обавештење о пријему захтева за издавање интегрисане дозволе оператера „Јухор-експорт“ АД, Јагодина. Захтев за издавање интегрисане дозволе објављен је и на сајту града Јагодине, како би заинтересована јавност, органи и организације имале увид у текст захтева. Јавни увид у захтев за издавање интегрисане дозволе трајао је 15 дана, чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности. Други органи, организације, као и представници заинтересоване јавности могли су доставити своја мишљења Градској управи за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, у року од 15 дана од дана пријема обавештења о поднетом захтеву. Надлежном органу нису достављена мишљења заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности на поднети захтев за издавање интегрисане дозволе.

Узимајући у обзир све наведено, надлежни орган је израдио нацрт интегрисане дозволе.

Након израђеног нацрта дозволе надлежни орган је на основу члана 12. а у складу са чланом 23. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, у недељнику „Нови пут“ од 17. маја 2023.године, објавио обавештење о урађеном нацрту интегрисане дозволе. Јавни увид у нацрт интегрисане дозволе трајао је 15 дана чиме је обезбеђено учешће заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности. Други органи, организације, као и представници заинтересоване јавности могли су доставити своја мишљења Градској управи за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор - Одељењу за заштиту животне средине, у року од 15 дана од дана пријема обавештења о израђеном нацрту дозволе. У законском року, није стигло ниједно мишљење на нацрт дозволе.

У складу са чланом 13. Закона о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, а на основу Решења број 501-11/2023-04, Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор, именовала је за оцену услова утврђених у нацрту решења о издавању интегрисане дозволе за оператера, чланове Техничке комисије. Задатак Техничке комисије је био да размотри захтев за интегрисану дозволу оператера и приложену документацију, нацрт решења интегрисане дозволе, мишљења других органа, организација и заинтересоване јавности на израђен нацрт решења интегрисане дозволе, као и да анализира очекиване локалне и шире утицаје рада постројења на животну средину, материјална добра и живот и здравље људи, примену најбољих доступних техника, документацију коју је оператер приложио уз захтев за интегрисану дозволу, испуњеност услова из нацрта дозволе и да на основу свега донесе мишљење о издавању решења о интегрисаној дозволи. Обилазак локације на којој се налази постројење обављен је од стране надлежних органа, 05.06.2023.године, како би се још једном сагледао рад постројења.

На састанку Техничке комисије одржаном 08.06.2023.године, у просторијама града Јагодина, усаглашене су све измене у складу са коментарима чланова Техничке комисије. Комисија је констатовала да је нацрт Решења о издавању интегрисане дозволе урађен у складу са законском регулативом и другим прописима из области заштите животне средине и дала предлог надлежном органу да се може издати интегрисана дозвола оператеру „Јухор-експорт“ АД Јагодина.

На основу захтева оператера за издавање интегрисане дозволе, приложене документације уз захтев, обилазак локације, извештаја и оцене Техничке комисије, као и мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности, Градска управа за јавне приходе, заштиту животне средине и инспекцијски надзор је донела одлуку о издавању интегрисане дозволе, регистарски број 03, оператеру „Јухор-експорт“ АД Јагодина, као што је дато у диспозитиву овог решења.

Трошкове Републичке административне таксе поступка издавања интегрисане дозволе у износу од 163.240,00 динара сноси оператер сходно одредбама Закона о Републичким административним таксама („Сл.гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003 - испр., 61/2005, 101/2005 - др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011 - усклађени дин. изн., 55/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013 - усклађени дин. изн., 65/2013 - др. закон, 57/2014 - усклађени дин. изн., 45/2015 - усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015, 50/2016 -

усклађени дин. изн., 61/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 3/2018 - испр., 50/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018, 38/2019 - усклађени дин. изн., 86/2019, 90/2019 – испр., 98/2020 - усклађени дин. изн., 144/2020, 62/2021 - усклађени дин. изн. и 138/2022), који је потврду о уплати исте приложио уз захтев за интегрисану дозволу.

Поука о правном леку: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана достављања решења.

Прилози:

- Листа докумената
- Листа правних прописа
- Нетехнички приказ података на којима се захтев заснива (предат уз захтев)

Доставити:

- Оператеру
- У регистар издатих дозвола
- Агенцији за заштиту животне средине
- Инспекцији за заштиту животне средине
- Архиви

Обрађивач
Бобан Станковић, дипл.биолог

НАЧЕЛНИК
Сања Јеремић, дипл.економиста

ПРИЛОЗИ

ЛИСТА ДОКУМЕНАТА ПРЕДАТИХ УЗ ЗАХТЕВ

Уз захтев за издавање интегрисане дозволе, број 501-16/2023-04, оператер је поднео и следећу документацију:

- Изјава којом се потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности;
- Решење о регистрацији привредног субјекта;
- Решење о употребној дозволи (главни производни објекат, површине 7.189,11 m2 и остали помоћни објекти), бр.351-605/2006-04 од 02.04.2007. год. (и Решење о замени решења, бр. 351-621/07-04 од 17.08.2007. год.), Одељење за урбанизам, грађевинске, комуналне, стамбене и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о употребној дозволи (кланица, хладњача, депо за свиње, депо за говеда), бр. 351-343/2006-04 од 27.07.2006. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о употребној дозволи (погон трајних ферментисаних кобасица), бр. 351-479/2006-04 од 15.08.2006. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о одобрењу за изградњу, бр. 351-158/2007-04 од 12.03.2007.год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о изградњи објеката система за пречишћавање отпадних вода и спољне канализације, бр. 351-79/86-07 од 13.08.1986.год., Општински комитет за урбанизам, стамбене и комуналне делатности општине Светозарево;
- Решење о изградњи објеката хлорне станице са пратећом опремом и спољни развод водоводне мреже, бр. 351-80/86-07 од 13.08.1986.год., Општински комитет за урбанизам, стамбене и комуналне делатности општине Светозарево;
- Решење – одобрење за изградњу (изградња главног фекалног колектора од круга месне индустрије до места улива у градску канализациону мрежу), бр. 351-424/2007-04 од 17.10.2007.год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, општина Јагодина;
- Решење о испуњености ветеринарско-санитарних услова, односно опште и посебне услове за хигијену хране животињског порекла за делатност производње/складиштења/промета хране животињског порекла, бр. 323-07-2377/2021-05 од 23.03.2021. год., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за ветерину;
- Решење о давању сагласности на Студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину, бр.353-95/11-04 од 07.06.2011. год., Одељење за урбанизам, стамбене, комуналне, грађевинске и имовинско-правне послове, град Јагодина;
- Решење о издавању водне дозволе, бр. 8136/1 од 04.11.2020.год., Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш;
- Решење - утврђује се и оверавају разврстане резерве вода на изворишту „Јухор“ АД у Јагодини, бр. 310-02-01571/2019-02 од 18.02.2020.год.;

- Решење о давању сагласности на процену угрожености од елементарних непогода и других несрећа, бр. 82-712/2018 од 27.04.2018.год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
- Решење о давању сагласности на План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, бр. 82-1071/2018 од 13.07.2018. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
- Решење о давању сагласности на Програм основне обуке запослених радника из области заштите од пожара, бр.217-682/12-1 од 04.02.2013. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
- Решење о давању сагласности на План заштите од пожара, бр. 217-8605/17-4 од 10.08.2017. год., МУП РС, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Јагодини;
- План мера за ефикасно коришћење енергије;
- План мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења;
- План вршења мониторинга;
- План заштите од удеса;
- План управљања отпадом;
- Главни пројекат изведеног стања;
- Извештаји о испитивању отпадних вода, Завод за јавно здравље „Поморавље“, Туприја (бр. 341/2 од 29.11.2022., 340/1 од 29.11.2022., 166/3 од 7.09.2021., 167/4 од 30.08.2021., 168/5 од 15.09.2021., 164/1 од 7.09.2021., 165/2 од 7.09.2021., 77/1 од 24.05.2021., 106/1 од 30.06.2021., 79/4 од 24.05.2021., 80/5 од 24.05.2021., 82/3 од 24.05.2021., 22/5 од 3.03.2021., 21/4 од 3.03.2021., 20/3 од 3.03.2021., 18/1 од 3.03.2021., 19/2 од 3.03.2021., 245/1 од 2.12.2021., 246/2 од 2.11.2021., 247/3 од 2.12.2021.);
- Извештаји о испитивању отпада, Институт за заштиту на раду, АД, Нови Сад (бр.02-147-IV/1 од 14.04.2020.; 02-23-VII/2 од 2.07.2020.);
- Извештаји о мерењу емисије загађујућих материја у ваздух, „Анахем лабораторија“ Београд (бр. 72060102 од 6.07.2022., 71051101 од 4.06.2021., 71112203 од 18.12.2021.)

ЛИСТА КОРИШЋЕНИХ ПРОПИСА

ЗАКОНИ

- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09- др.закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18 и 95/18 – др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 25/15 и 109/21);
- Закон о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18 – аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 10/13 и 26/2021 – др.закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18 – др. закон);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 – др. закон);
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 95/18 – др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр.96/2021);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр.36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 , 25/15 и 109/21);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр.111/09 20/15, 87/18 и 87/18 – др. закон);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 87/18);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – испр., 14/16 и 95/18 – др. закон);
- Закон о радијационој и нуклеарној сигурности и безбедности („Службени гласник РС“, бр. 95/18 и 10/19);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“, бр. 36/09);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, бр. 112/15).
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о ефикасном коришћењу енергије („Службени гласник РС“, број 25/13);

УРЕДБЕ

- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС“, бр. 84/05);
- Уредба о садржини програма мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности прописаним условима („Службени гласник РС“, бр. 84/05);
- Уредба о критеријумима за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета, као и за одређивање граничних вредности емисија у интегрисаној дозволи („Службени гласник РС“, бр. 84/05);
- Уредба о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08)
- Уредба о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС“, бр. 5/16);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 111/15 и 83/2021);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“ број 58/11)
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о класификацији вода („Сл.гласник СРС“, бр. 5/68);
- Уредба о категоризацији водотока („Сл.гласник СРС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр.67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетно хазардних супстанци које загађују површинске воде и рокови за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 24/14);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 50/12);
- Уредба о производима који после употребе постају посебни токови отпада, обрасцу дневне евиденције о количини и врсти произведених и увезених производа и годишњег извештаја, начину и роковима достављања годишњег извештаја, обвезницима плаћања накнаде, критеријумима за обрачун, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде („Службени гласник РС“, бр. 54/10, 86/11, 15/12, 41/13-др.правилник, 3/14, 81/14-др.правилник, 31/15-др.правилник, 44/16- др.правилник, 43/17-др.правилник, 45/18-др.правилник, 67/18-др.правилник и 95/18-др.закон);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“ бр. 75/10);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19);
- Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС”, бр. 6/16 и 67/21).

-Уредбом о системском праћењу квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, број 88/2020).

ПРАВИЛНИЦИ

- Правилник о садржини и изгледу интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, бр. 30/06);
- Правилник о садржини, изгледу и начину попуњавања захтева за издавање интегрисане дозволе („Службени гласник РС“, бр. 30/06, 32/16 и 44/18 – др. закон)
- Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола („Службени гласник РС“, бр. 69/05);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Службени гласник РС“, бр. 33/16);
- Правилник о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа који израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, бр. 41/10, 51/15 и 50/18);
- Правилник о садржини Политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“ бр. 41/10)
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, бр. 72/10);
- Правилник о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС“, бр.72/10);
- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, бр. 56/10, 93/2019 и 39/2021);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, бр. 92/10);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Службени гласник РС“, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 95/10 и 88/15);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Службени гласник РС“, бр. 17/17);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Службени гласник РС“, бр.70/09);
- Правилник о начину и поступку управљања истрошеним батеријама и акумулаторима („Службени гласник РС“, бр. 86/10);
- Правилник о условима, начину и поступку управљања отпадним уљима („Службени гласник РС“, бр. 71/10);
- Правилник о начину и поступку управљања отпадним гумама („Службени гласник РС“, бр. 104/09 и 81/10);

- Правилник о листи електричних и електронских производа, мерама забране и ограничења коришћења електричне и електронске опреме која садржи опасне материје, начину и поступку управљања отпадом од електричних и електронских производа („Службени гласник РС“, бр. 99/10);
- Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, бр. 92/10).
- Правилник о методологији за израду националног и локалног регистра извора загађивања као и методологији за врсте, начине и рокове прикупљања података („Службени гласник РС“, бр. 31/11, 97/13, 15/15 и 61/17);
- Правилник о начину израде и садржају Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, бр. 41/19);
- Правилник о класификацији, паковању, обележавању и оглашавању хемикалије и одређеног производа у складу са Глобално хармонизованим системом за класификацију и обележавање УН („Службени гласник РС“, бр.105/13, 52/17 и 21/19);
- Правилник о Регистру хемикалија („Службени гласник РС“, бр. 16/16, 6/17, 117/17, 44/18 - др. закон, 7/19);
- Правилник о листи активности које могу да буду узрок загађења и деградације земљишта, поступку, садржини података, роковима и другим захтевима за мониторинг земљишта („Службени гласник РС“, број 102/20).
- Правилнику о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 34/2019),
- Правилником о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у градску канализацију Јагодине („Општински сл. гласник општине Светозарево“, бр.7/92);
- Правилник о условима које мора да испуњава стручна организација за мерење буке, као и о документацији која се подноси уз захтев за добијање овлашћења за мерење буке („Сл. гласник РС“, број 72/2010).

BREF документи

- Референтни документ за најбоље доступне технике за индустрију прераде и производње хране, пића и млека, децембар 2019. године (FDM BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за енергетску ефикасност, фебруар 2009. године (ENE BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за расхладне системе у индустрији, децембар 2001. године (ICS BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за споредне производе животињског порекла из кланица и индустрије, мај 2005. године (SA BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за велика ложишта, јул 2017. године (LCP BREF релевантан за котлове од више 50 MW топлотне снаге);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за производњу цемента, креча и магнезијум-оксида (2013. године) (CLM BREF).

13. НЕТЕХНИЧКИ ПРИКАЗА ПОДАТАКА НА КОЈИМА СЕ ЗАСНИВА ЗАХТЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ ИРРС ДОЗВОЛЕ

13.1. Подаци о оператеру, постројењу, локацији

Комплекс „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, обухвата простор дефинисан катастарским парцелама 728 КО Јагодина и парцелама 1124/1 – 1124/7 КО Кончарево, град Јагодина. Укупна површина комплекса је 27 ха 24 а 89 m². Комплекс фабрике „Јухор“ се налази на периферији Јагодине, на удаљености око 3 км југоисточно од центра града. У непосредној близини комплекса пролази међународни аутопут Е-75 правцем Ниш-Београд и железничка пруга. Са југозападне стране локације је улица Кабловска са које се врши приступ комплексу. У близини ограде комплекса постројења протиче река Лугомир која се улива у Велику Мораву.

Делатност Оператера је клање говеда и свиња и производња месних прерађевина. Технолошки процес кланице обухвата: клање говеда и свиња, расечање говеђег и свињског меса. Дневни капацитети кланице су 900 комада свиња, 188 комада говеда и расечање свињског и говеђег меса 105 тона. Односно капацитети клања су: 100 свиња на сат и 20 говеда на сат. Дневни капацитети производње уситњеног меса и полупроизвода од меса су 7,5 тона; производа од меса 233,5 тона.

13.2. Опис активности због којих је поднет захтев

Активности на постројењу Оператера могу се поделити на следеће: довоз стоке, истовар стоке у депо за свиње и депо за говеда; санитација возила за превоз стоке; Технолошке операције у процесу клања и обраде (Операције предклања која обухвата вагање, одвођење животиња коридором до места омамљивања и основне операције које обухватају: омамљивање, искрварење, скидање коже, односно шурење и скидање длаке, вађење унутрашњих органа, расечање на полутке, обрезивање и прање. Споредне операције обухватају: одсецање рогова, дисталних делова ногу и главе, вагање. Помоћне операције су: померање трупова, довођење трупа у подесан положај за извођење основних операција, отпремање споредних производа клања, допремање покретне технолошке опреме. Ветеринарски преглед је такође саставни део процеса производње меса); хлађење меса.

Приземље кланице је одвојено на 3 функционалне целине:

Линија клања свиња, линија клања говеда, цревара.

Кланица се састоји из следећих делова:

линија клања свиња (нечисти део); линија клања свиња (чисти део); комора за задржавање свињског меса; линија клања говеда (чисти део); санитација колица; санитација опреме цреваре; цревара; пријем комплета црева свиња; шурење желудаца свиња; сољење црева; складиште црева; хлађење изнутрица; шурење желудаца говеда; комора за задржавање говеђег меса; просторија за одмор; евакуација конфиската говеда; скупљање крви; омамљивање говеда.

Просторије у сутерену су: пријем рогова, папака и вимена; пријем говеђих кожа; прикупљање конфиската линија за говеда; прикупљање длака свиња; сакупљање садржаја преджелудаца; санитација контејнера; прикупљање очију, ушију и конфиската свиња; прикупљање конфиската црева свиња; прикупљање конфиската говеђих полутки.

Производња месних прерађевина у најкраћем може да се опише као технологија која користи животињско месо као основну сировину и адитиве. На постројењу се обавља следећа производња:

- Производња уситњеног меса, свежих кобасица и јела од меса
- Производња масти и лоја обухвата
- Производња барених и куваних кобасица и конзерви од меса у комадима
- Производња производа у заштитној атмосфери
- Производња ферментисаних кобасица
- Производња сувомеснатих производа и суве сланине
- Производња пастеризоване конзерве

13.3. Опис активности које имају значајнији утицај на животну средину

Утицај на ваздух

У котловским постројењима долази до сагоревања природног гаса у циљу добијања технолошке паре. Котлови, сваки понаособ, су повезани на сопствене вертикалне, металне емитере - димњаке преко којих се продукти сагоревања енергента одводе у спољашњу средину.

У току рада котловског постројења емитују се продукти сагоревања и то:

- Угљен монооксида (CO)
- Оксида азота (NOx) изражених као NO₂
- Оксида сумпора изражених као SO₂

Утицај на воду

На локацији Оператера се генеришу следећи типови отпадних вода:

- Санитарне отпадне воде
- Индустријске отпадне воде
- Атмосферске воде

Санитарне воде уливају се у градску фекалну канализацију. Индустријске отпадне после предтремана се уливају у градску канализацију. Атмосферске отпадне воде се стварају спирањем са кровова погона и са манипулативних површина, и одводе се у реку Лугомир.

Утицај на земљиште

На предметној локацији нема директног испуштања отпадних вода у подземно водно тело или земљиште.

Стварање отпада

Генерисање отпада у фабрици месечно износи око 97 т, од чега отпад од припреме и обраде меса износи око 47 т/месечно. Отпад се предаје овлашћеним оператерима на даљи третман. На постројењу се генеришу следеће врсте отпада:

Отпади од припреме и обраде меса: - 02 02 01 Муљеви од прања и чишћења - 02 02 02 Отпад од животињског ткива - 02 02 04 Муљеви од третмана течног отпада на локацији стварања	- 19 08 99 Отпади који нису другачије специфицирани Отпад од припреме воде за људску потрошњу или коришћење у индустрији:
--	--

<p>Отпади од производње, формулације, снабдевања и употребе штампарског мастила:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 08 03 18 Отпадни тонер за штампање другачији од оног наведеног у 08 03 17 <p>Отпад из енергана (котларница):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 01 99 Отпади који нису другачије специфицирани <p>Отпадна уља која нису другачије специфицирана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 13 08 99 Отпадно уље настало заменом у редукторима и издвајањем у амонијачним судовима <p>Амбалажа (укључујући посебно сакупљену амбалажу у комуналном отпаду):</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 01 01 Папирна и картонска амбалажа - 15 01 02 Пластична амбалажа - 15 01 03 Дрвена амбалажа - 15 01 04 Метална амбалажа <p>Грађевински отпад и отпад од рушења:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 04 05 Гвожђе и челик <p>Отпади из погона за третман отпадних вода који нису другачије специфицирани:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19 08 14 Муљеви из осталих третмана индустријске отпадне воде другачији од оних наведених у 19 08 13 	<ul style="list-style-type: none"> - 19 09 99 Отпади који нису другачије специфицирани <p>Отпади од механичког третмана отпада (нпр. сортирања, дробљења, компактирања и палетизовања) који нису другачије специфицирани:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19 12 02 Метали који садрже гвожђе <p>Комунални отпад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 01 01 Папирна и картонска амбалажа - 20 01 02 Пластична амбалажа - 20 01 21 Флуоресцентне цеви и други отпад који садржи живу - 20 01 35 Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21 и 20 01 23 која садржи опасне компоненте - 20 01 39 Пластика - 20 01 40 Метал <p>Отпад из паркова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 02 01 Биоразградив <p>Остали комунални отпад (кућни отпад и слични комерцијални и индустријски отпади), укључујући одвојено сакупљене фракције:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 03 01 Мешани комунални отпад - 20 03 06 Отпад од чишћења канализације - 20 03 07 Кабасти отпад
--	--

Ризик од удеса

Оператер користи амонијак као расхладни флуид у хладњачи. Амонијак је опасна супстанца, а количина амонијака у постројењу је 25 m³ или 18 т. Амонијак је на листи опасних материја наведених у Правилнику о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 34/2019), па сходно томе израђује се План заштите од удеса, према Правилнику о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 41/2019).

13.4. Коришћење ресурса

Сировине

Оператер „Јухор-експорт“ АД у својој производњи користи следеће сировине: месо (100 свиња/час и 20 говеда/час или 900 свиња/дан и 188 говеда/дан), боје, конзерванси, антиоксиданси, стабилизатори, средства за желирање, емулгатори, појачивачи ароме, натријум хипохлорит (NaOCl). На годишњем нивоу прерађује се око 150.000 тона меса.

Енергија

Основни енергент који се користи за производњу толотне енергије је природни гас. Котларница фабрике „Јухор“ је прикључена на градски гасовод Јагодине. Годишња потрошња гаса је око 1.635.000 Nm³.

Потрошња електричне енергије износи око 6.324 MWh годишње. Објекти фабрике се снабдевају струјом из фабричке трафостанице која је прикључена на градски високонапонски вод.

У фабрици „Јухор“ планира се изградња соларног постројења капацитета од 10MW. Соларна постројења спадају у објекте са обновљивим изворима енергије. Реализација овог пројекта има за циљ смањење потрошње електричне енергије из електроенергетског система.

Вода

Предузеће се снабдева водом из сопствених бунара на основу водне дозволе. Укупно је избушено три бунара. Годишња потрошња воде износи 150.240 m³. За процес производње годишње се користи око 8.000 m³ воде. За чишћење просторија потроши се око 122.240 m³ воде. За непроизводне потребе (санитарне и друге потребе) утроши се око 8.000 m³ воде годишње.

Вода из бунара се помоћу пумпи пребацује у водоторањ. Из водоторња вода слободним падом одлази до потрошача. На излазу из водоторња постављен је водомер за контролу потрошње воде. Потрошња воде контролише се на месечном нивоу.

13.5. Употреба опасних материја и план за њихово збрињавање

Радам постројења генеришу се одређене материје које се сврставају у опасан отпад (отпадна уља). Планом управљања отпадом, оператер је уредио одлагање и привремено складиштење поменутог отпада, до предаје правним лицима са дозволом за складиштење, транспост и третман отпада. Оператер има потписан уговор са правним лицем који преузима све количине опасног отпада који се генерише

Од опасних материја које се користе у фабрици „Јухор“ најважније су амонијак и природни гас.

Амонијак се користи као флуид за производњу хладноће у расхладном систем. У систему се налази 5 резервоара, укупног капацитета 25 m³. У току редовног рада постројења може доћи до цурења амонијак из система због корозије цевовода, спојница, вентила. Друга опасност је приликом претакања амонијака из ауто цистерне у резервоаре система. Следећа опасност је везана за високи притисак у цевоводу као последица стварања ваздушних цепова који успоравају кретање амонијака па је потребно повећање притиска услед чега може доћи до пуцања цевовода и цурења амонијака. Имајући у виду количине амонијака у расхладном постројењу, оператер испуњава услове прописане „Правилником

о врсти и количини опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса“ („Сл. гласник РС“, бр. 34/2019). Овим планом се прописију и мере.

Природни гас се користи као основни енергент за сагоревање у термоенергетском блоку. Обзиром да спада у категорију експлозивних материја увек постоји опасност да у случају цурења дође до стварања експлозивне смеше, а притом и експлозије. У зависности од брзине и смера ваздушних струјања, брзине истицања, зависиће и брзина стварања експлозивне смеше.

Узроци кварова на гасоводу могу бити: спољашњи утицаји, корозија, замор материјала, померање тла, дефекти у материјалу и/или конструктивне и извођачке грешке. Количина истеклог гаса зависи од присутних заштитних, односно сигурносних механизма на цевоводу. Дисперзија емитованог гаса у атмосфери зависи од почетних карактеристика гаса и атмосферских услова. Приликом цурења гаса долази до формирања експлозивне смеше која може да експлодира у одређеном простору.

Хлор се користи за хлорисање воде. Хлор је пакован у пластичну бурад запремине 50 литара. Приликом истовара хлора може доћи до акцидента односно дехерметизације. Паре хлора су токсичне па је потреба брза евакуација радника у безбедну зону. Гасовити хлор надражује систем за дисање и служне жлезде, у већим количинама изазива смрт. У ваздуху се може осетити већ у количини од 3,5 ppm, али опасна концентрација је тек преко 1.000 ppm.

Хлор продире у организам углавном преко дисајних путева, а осим тога, због своје добре растворљивости у води, он се лако гута. Елиминисање хлора врши се преко органа за дисање, у мањем степену преко бубрега, желудачно-цревног тракта и знојних жлезда.

Високе концентрације хлора имају иритативно дејство на кожу (печење, знаци запаљења, сивоплава обојеност, мехури), али се оно практично не види с тога што је у тако загађеној атмосфери боравак могућ једино под заштитном маском. Праг осетљивости мириса и укуса је при концентрацији од 0,02 до 0,05 ppm. Због деловања већих концентрација хлора, може доћи до губитка осећаја мириса, који се понекад нормализује тек после 8 месеци. Губитак мириса представља већу опасност у односу на могућност тровања.

Мере за отклањање последица

Мере за отклањање последица удеса имају за циљ санирање простора удеса, стварање услова за нормализацију рада и живота, обнављање животне средине, праћење постудесне ситуације и предузимање мера за елиминисање опасности од поновног настанка удеса.

Санација подразумева скуп активности ради отклањања последица насталих услед акцидента, као и привођење простора захваћеног акцидентом првобитној намени. У фази санације се укључују различите оперативне службе и организације, које на бази одговарајућих пројеката и планова израђених од стране стручних институција врше санацију терена и приводе га првобитној намени или некој другој, у зависности од врсте и обима акцидента.

За јединице које учествују у поступку санирања последица важно је:

- неутралисати облак или паре опасних материја ради распршивања, односно смањења опасних концентрација при чему је обавезно коришћење заштитне опреме (заштитна одела и изолациони апарати);
- затворити све пукотине на посудама и резервоарима уколико излазе опасне материје;
- спречити ширење опасног медија по тлу и свим просторима испод нивоа тла. У овом случају могу се користити и средства за скупљање опасних материја као што су: приручна средства за заграђивање, за сакупљање течности, киселина, база, покривачи за канализацијске отворе, посуде за одлагање и спремање просутог медија, цеви с арматурама, апарати и уређаји за усисавање медија као и низ других направа за утврђену намену;
- испумпавање, препумпавање или претакање течних или растворених материја коришћењем пумпи, специјалних цеви, арматура и прибора, монтажних бакљи за спаљивање гасова и парних фаза запаљивих течности;
- потпуно санирање загађеног слоја земље, спремање и отпремање сакупљене течности или чврсте опасне материје на за то предвиђена места у сврху неутрализације или пак на специјализоване депоније;
- снабдети се са свим утрошеним средствима која су потрошена у санирању удесне ситуације;
- уколико је потребно ограничити одређену површину за сваки саобраћај због могуће промене метеоролошких услова,
- формирати систем осигурања три доминантна средства за гашење пожара - воду, пену и прах, имајући у виду осигурање резервних количина средстава за гашење;
- спречити настајање пожара у условима када до њега није дошло - постављање слоја пене средње експанзије;
- За сигурно интервентно деловање потребно је затворити за сваки саобраћај већу површину. Затварање одређеног простора ће бити засновано на могућим променама евентуалне ситуације у случају незгоде и метеоролошких услова (ветар, падавине и температура). У условима колебања, промене метеоролошких услова, мењају се и границе зоне опасности, па је потребно чешће мерити присутност опасних материја коришћењем експлозиметара и индикаторских цевчица или других расположивих уређаја.
- Обавезно мерење концентрације амонијака у атмосфери.

13.6. Примена најбоље доступних техника

За процену процеса и активности у „Јухор-експорт“ АД, Јагодина, и усаглашености са најбољим доступним техникама (БАТ), оператер је урадио детаљну усклађеност са референтним документима о најбољим доступним техникама за ову врсту индустрије.

За избор применљивих најбољих доступних техника, коришћени су следећи референтни документи:

- Референтни документ за најбоље доступне технике за индустрију прераде и производње хране, пића и млека, децембар 2019. године (FDM BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за енергетску ефикасност, фебруар 2009. године (ENE BREF);

- Референтни документ за најбоље доступне технике за расхладне системе у индустрији, децембар 2001. године (ICS BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за споредне производе животињског порекла из кланица и индустрије, мај 2005. године (SA BREF);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за велика ложишта, јул 2017. године (LCP BREF релевантан за котлове од више 50 MW топлотне снаге);
- Референтни документ за најбоље доступне технике за производњу цемента, креча и магнезијум-оксида (2013. године) (CLM BREF).

Емисије у ваздух

У циљу смањења каналисаних емисија из органских једињења која настају из процеса димљења меса, примењују се комбинације техника датих у наставку.

Техника	Опис
Адсорпција	Органска једињења уклањају се из отпадних гасова задржавањем на чврстој површини (нпр. активни угљеник).
Термална оксидација	Оксидација запаљивих гасова и мириса у токовима отпадних гасова загријавањем смеше загађивача ваздухом или кисеоником изнад његове тачке samozапалења у комори за сагоревање, и одржавањем на високој температури довољно дуго да се заврши сагоријевање до угљен-диоксида и воде.
Мокри испирач гаса (скрабер)	Уклањање гасовитих или честица загађивача из тока гаса преносом масе у течни растварач, често воду или водени раствор. Може укључивати хемијску реакцију (нпр. У киселинском или алкалном испирачу). У неким случајевима, једињења се могу повратити из растварача.
Употреба прочишћеног дима	Дим који настаје из пречишћених примарних кондензата дима користи се за сушење производа у димној комори.

Усаглашеност процеса/процедура са БАТ захтевима

Ознака БАТ	БАТ ЗАХТЕВИ СА МЕРАМА ПРИЛАГОЂАВАЊА Процедуре/Опис	Усаглашеност са БАТ захтевима (ДА/НЕ)	ПРИМЕДБА
ОДРЖАВАЊЕ			
	<ul style="list-style-type: none"> - чишћење запрљаних светиљки, површина, размењивача топлоте и цевовода; - искључивање опреме када се не користи или када је непотребна; - обезбеђивање оптимизације рада уређаја који захтевају додатно подешавање; - обезбеђивање оптимизације циклуса одмрзавања; 		

1	<ul style="list-style-type: none"> - идентификација и извештавање о местима цурења (нпр. компримовани ваздух, пара, расхладни флуид, - хидраулични системи), квар на опреми, оштећења на цевоводима итд; - стање термичке изолације; - правовремени захтев за замену истрошених лежајева; - провера и еталонирање мерних инструмената; - управљање и калибрација сензора. 	ДА	
САГОРЕВАЊЕ			
2	<ul style="list-style-type: none"> Смањење губитка са продуктима сагоревања смањењем коефицијента вишка ваздуха - Смањење температуре продуката сагоревања - Регулација и управљање радом горионика - Утврђивање могућности за унапређење квалитета напојне воде - Утврђивање учесталости одмуљавања и одсољавања котла - Утврђивање могућности за искоришћење отпадне топлоте из одмуљавања и одсољавањ - прављање процесом сагоревања у котлу 	ДА	
ТОПЛОТНИ СИСТЕМИ			
3	<ul style="list-style-type: none"> - Провера термичке изолације - Смањење губитака са продуктима сагоревања на излазу из котла - Анализа/избор регулације рада котла - Одржавање - Смањење температуре топле воде - Рационална потрошња топле воде - Анализа система за дистрибуцију - Замена котла 	ДА	
	<ul style="list-style-type: none"> Смањење потрошње воде: - уградња сензора на свим местима потрошње воде - мерење потрошње воде – уградња 		

4	<p>мерача протока</p> <ul style="list-style-type: none"> - поновно коришћење воде - рецикулација - спречавање цурења воде на вентилима, славинама, цевима - уградња аутоматских уређаја за прање - аутоматско хлорисање воде 	ДА	
КОРИШЋЕЊЕ РЕСУРСА/ПОТРОШЊА ЕНЕРГИЈЕ И ВОДЕ			
5	<p>Смањење потрошње воде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - уградња сензора на свим местима потрошње воде - мерење потрошње воде – уградња мерача протока - поновно коришћење воде - рецикулација - спречавање цурења воде на вентилима, славинама, цевима - уградња аутоматских уређаја за прање - аутоматско хлорисање воде - Оптимизација протока воде - Оптимизација млазница и црева за воду - Раздвајање токова воде 	ДА	
6	<p>Смањење потрошње електричне енергије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена система управљања електричном енергијом - употреба технолошке опреме са високом енергетском ефикасношћу - употреба електромотора са променљивим бројем обртаја 	ДА	
7	<p>Смањење потрошња топлотне енергије:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примена система управљања енергијом, - коришћење топлоте продуката сагоревања, - изолација топловода - побољшање процедура руковођење и управљање - инсталација мерних инструмената у главним објектима - смањење цурења и губитака топлоте на дистрибутивном цевоводу топле воде, паре, хладне воде, ваздуха, компримованог ваздуха, 	ДА	
	Ефикасност ресурса:		

8	<ul style="list-style-type: none"> - Анаеробна разградња - Употреба остатака - Одвајање остатака - Прерада и поновна употреба остатака из пастеризације - Прерада фосфора у облику струвита - Испуштање отпадних вода у земљиште 	ДА	
ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА			
9	<ul style="list-style-type: none"> - спречавање уласка чврстих материја из кланице у воду - пречишћавање отпадних вода према следећем - поступак претходне обраде (уклањање чврстих материја из технолошких отпадних вода помоћу решетки) - примарно пречишћавање (поступак уклањања суспендованих честица у таложнику) - секундарно пречишћавања (уклањање биоразградивог органског једињења) - терцијарно пречишћавање (уклањање нутријената азота и фосфора из технолошких вода) - спречити цурење отпадних вода у поцемне и површинске воде - увести чисто клање стоке са минималним утрошком воде - контрола квалитета отпадних вода у свим фазама пречишћавања - контрола површинских и поцемних вода које могу бити угрожене 	ДА	
ЕМИСИЈЕ У ВАЗДУХ			
10	<ul style="list-style-type: none"> минимизирање емисија у ваздух - употреба гаса уместо мазута, - редовно прање моторних возила за превоз стоке, одвоз смећа и конфиската - правилно одлагање конфиската (у одговарајуће посуде са поклопцима, чувати у посебним просторима) - редовно одржавање сточних депоа - редовно уклањање стајњака - редовно уклањање отпада - пречишћавање отпадних вода 	ДА	

	<ul style="list-style-type: none"> - мерење емисије - користити расхладне уређаје за чување материја подложни трулењу 		
БУКА			
10	<ul style="list-style-type: none"> Минимизирање буке из кланица - имплементација система за управљање буком - изолација бучних уређаја - изолација врата и прозора 	ДА	
ПРИЈЕМ ЖИВОТИЊА			
11	<ul style="list-style-type: none"> - Суво скидање смећа из доставних возила - Користити уређај за прање возила под притиском и са окидачем и подешивачем - Престати са храњењем животиња 12 часова пре клања - Користити суво изђубравање из депо, стругањем помоћу лопата - Уградити појилице за стоку 	ДА	
ИСКРВАЉИВАЊЕ			
12	<ul style="list-style-type: none"> - коришћење каде за сакупљање крви - сливници за сакупљање крви - коришћење специјалних шупљих ножева за искрвавање - користити шпатле за скидање наслага од крви у коритима, сливницима, подовима 	ДА	
ШУРЕЊЕ ДЛАКЕ			
13	<ul style="list-style-type: none"> - користити вертикално шурење свиња - аутоматска контрола воде - помоћности обезбедити рецикулацију воде - за прање користити млазнице - користити топлу воду 	ДА	
РАСЕЦАЊЕ			
14	<ul style="list-style-type: none"> избегавати прање пре расецања - користити млазнице за прање полутки - суво пражњење желудаца помоћу аутоматских машина или уређаја - суво сакупљање садржаја желудаца - Да би се спречило разлагање животињских нус производа користити хладњаче, - Суво сакупљање садржаја црева 	ДА	

САКУПЉАЊЕ, РУКОВАЊЕ И СКЛАДИШТЕЊЕ ОТПАДОМ			
15	<ul style="list-style-type: none"> - континуирано сакупљање нуспроизвод дуж линије клања (користити тацне, корита, шпахтле, лопате, ваздушне усисиваче) - коришћење мокрог усисавања у току самог клања - користити посебан резервоар за сакупљање крви - користити наменске посуде за конфискат посуде са поклопцима 	ДА	

13.7. Важније емисије у ваздух, воде и утицај на земљиште

У току редовног рада фабрике „Јухор-експорт“ АД Јагодина, користи се котларница за производњу паре и топлоте. Основни енергент је природни гас. У току сагоревања природног гаса долази до емисије продуката сагоревања као што су CO, NO₂ и CO₂. На основу мерења емисија, може се констатовати да нема прекорачења граничних вредности. Максимална концентрација CO у децембру 2021. године износила је 64,7 mg/m³, концентрација NO₂ износила је 352 mg/m³, а концентрација CO₂ је износила 30 mg/m³. Упоредјујући резултате мерења емисије загађујућих материја у ваздух (параметри угљен моноксид CO, оксиди азота NO_x изражени као NO₂, оксиди сумпора изражени као CO₂) са граничним вредностима емисије (Прилог 2, Поглавље А, Део III Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Сл. гласник РС“ бр. 6/2016 и 67/2021), може се закључити следеће: Највеће измерене вредности масених концентрација угљен моноксида CO, оксида азота NO_x изражених као NO₂ и оксида сумпора изражених као CO₂ у отпадном гасу УСАГЛАШЕНЕ су са граничним вредностима емисије.

Резултати испитивања физичко-хемијских и бактериолошких особина технолошке отпадне воде задовољавају МДК по свим испитиваним параметрима.

Отпад се генерише у процесу производње и пратећим службама. Количина опасног отпада који се генерише у току године износи око 10кг. Количина неопасног отпада износи око 2100 кг/год.

У току године генерише се око 150.240 m³ отпадне воде.

Извори емисија у ваздух

Ред.бр. извора емисије	Грид референца		Висина димњака (m)	Унутрашњи пречник димњака (mm) или површина (cm ²)	Запремински проток отпадних гасова (max _{30min} /просечна _{24h}) (m ³ /s) Nm ³ /h	Време трајање емисије (min/час, h/дан, дан/год.)	Температура гасова (max./просечна) (C)
	X	Y					
1	43.5823	21.1725	8	750	5244,01	9,65 h/дан	161,67
2	43.5823	21.1725	8	500	2130,50	12,86 h/дан	196,67
3	43.5820	21.1723	5	200	336,01	9 h/дан	61,95

Просечна концентрација загађујућих материја

Извор	Број извора загађивања	Трајање операције (h)		Загађујућа материја	Вредности емисија пре третмана	Вредности емисија после третмана
		дневно	годишње		mg/m ³	mg/m ³
Котларница	3	24	8.760	CO	19	-
				CO ₂	96	-
				NO ₂	28,7	-

Загађујуће материје у водама

Број локација и места испуштања	Загађујуће материје - параметар	Пре третмана		Кратак опис третмана који се примењује и његова ефикасност	После третмана	
		mg/l 24h (средња вредност)	t/годишње (средња вредност)		mg/l 24h (средња вредност)	t/годишње (средња вредност)
ГПС координате 43.978971- 21.2913340	Суспендоване материје	22	13	У фабрици је изграђен пречистач отпадних вода (физички и хемијски третман). Уклањање механичких примеса (груба и фина решетка), коагулација, флокулација, таложење, издвајање муља, пресовање муља	4	< 4
	Амонијак	1	1		< 0,5	< 0,5
	нитрати	1	1		1	< 1
	нитрити	0,03	0,03		0,03	0,03
	фосфати	1	1		< 0,2	< 0,2
	НРК	27	498		< 10	< 10
	ВРК5	7	300		< 2	< 2
	Растворљивост кисеоника	5,4	5		9,4	< 9
Масти и уља	< 5	< 5	< 5	< 5		

Емисије у ваздух у случају удеса

Бр. извора емисије	Опис	Одступања која проузрукују емисије	Опис емисија		
			Потенцијалне максималне емисије		
			Загађујућа материја	mg/m ³	Укупно током удеса (тона)
1	Инсталација амонијака	Висок притисак у инсталацијама	Амонијак NH ₃	1000	4

Производња отпада

Тренутна пракса управљања отпадом (кретање, одлагање, збрињавање) показује да отпад нема значајан утицај на животну средину из следећих разлога:

1. Опасан отпад се одлаже у одговарајућој амбалажи, са тачно означеним називом врсте отпада и привремено складишти до времена преузимања од стране овлашћене организације.
2. Неопасан отпад се као и опасан привремено складишти и предаје овлашћеном оператеру за транспорт, складиштење и третман неопасног отпада.
4. Комунални отпад се одлаже у металне контејнере и збрињавања преко комуналног предузећа града Јагодине.

отпад	Класа опасности	Произведено		Количине предате другим оператерима
		Главни извор	тона годишње	
15 01 01 Папирна и картонска амбалажа	Неопасан	Производња и пратеће службе	123.384	123.384
15 01 02 Пластична амбалажа	Неопасан	Производња и пратеће службе	8.16	8.16
15 01 03 Отпадна дрвена амбалажа	Неопасан	Производња и пратеће службе	99.924	99.924
19 08 14 Муљеви из осталих третмана индустријске отпадне воде другачији од оних наведених у 19 08 13	Неопасан	Производња и пратеће службе	1	1
20 01 40 Метални отпад	Неопасан	Производња и пратеће службе	55.104	55.104
20 03 01 Мешани комунални отпад	Неопасан	Производња и пратеће службе	361.2	361.2
13 08 99* Отпадно уље настало заменом у редукторима и издвајањем у амонијачним судовима	Опасан	Производња	0.852	0.852
20 01 21* Флуоресцентне цеви и други отпад који садржи	Опасан	Производња и пратеће службе	0.324	0.324

живу				
20 01 35* Одбачена електрична и електронска опрема другачија од оне наведене у 20 01 21 и 20 01 23 која садржи опасне компоненте	Опасан	Производња и пратеће службе	1.296	1.296

13.8. Мере за спречавање удеса и смањење последица

Мере за отклањање последица удеса имају за циљ санирање простора удеса, стварање услова за нормализацију рада и живота, обнављање животне средине, праћење постудесне ситуације и предузимање мера за елиминисање опасности од поновног настанка удеса.

Санација подразумева скуп активности ради отклањања последица насталих услед акцидента, као и привођење простора захваћеног акцидентом првобитној намени. У фази санације се укључују различите оперативне службе и организације, које на бази одговарајућих пројеката и планова израђених од стране стручних институција врше санацију терена и приводе га првобитној намени или некој другој, у зависности од врсте и обима акцидента.

За јединице које учествују у поступку санирања последица важно је:

- неутралисати облак или паре опасних материја ради распршивања, односно смањења опасних концентрација при чему је обавезно коришћење заштитне опреме (заштитна одела и изолациони апарати);
- затворити све пукотине на посудама и резервоарима уколико излазе опасне материје;
- спречити ширење опасног медија по тлу и свим просторима испод нивоа тла. У овом случају могу се користити и средства за сакупљање опасних материја као што су: приручна средства за заграђивање, за сакупљање течности, киселина, база, покривачи за канализацијске отворе, посуде за одлагање и спремање просутог медија, цеви с арматурама, апарати и уређаји за усисавање медија као и низ других направа за утврђену намену;
- испумпавање, препумпавање или претакање течних или растворених материја коришћењем пумпи, специјалних цеви, арматура и прибора, монтажних бакљи за спаљивање гасова и парних фаза запаљивих течности;
- потпуно санирање загађеног слоја земље, спремање и отпремање сакупљене течности или чврсте опасне материје на за то предвиђена места у сврху неутрализације или пак на специјализоване депоније;
- снабдети се са свим утрошеним средствима која су потрошена у санирању удесне ситуације;
- уколико је потребно ограничити одређену површину за сваки саобраћај због могуће промене метеоролошких услова;
- формирати систем осигурања три доминантна средства за гашење пожара - воду, пену и прах, имајући у виду осигурање резервних количина средстава за гашење;

- спречити настајање пожара у условима када до њега није дошло - постављање слоја пене средње експанзије;
- за сигурно интервентно деловање потребно је затворити за сваки саобраћај већу површину. Затварање одређеног простора ће бити засновано на могућим променама вентуалне ситуације у случају незгоде и метеоролошких услова (ветар, падавине и температура). У условима колебања, промене метеоролошких услова, мењају се и границе зоне опасности, па је потребно чешће мерити присутност опасних материј; коришћењем експлозиметара и индикаторских цевчица или других расположивих уређаја.
- обавезно мерење концентрације амонијака у атмосфери.

13.4. Сажет опис процене утицаја на животну средину у целини, укључујући могућност преласка загађења из једног медијума у други, са планираним мерама, као и прекограничним утицајима

На основу анализе постојећег стања, утврђено је да у току редовног рада компаније „Јухор-експорт“ АД долази до генерисања:

- штетних продуката сагоревања из котловског постројења,
- отпадних вода,
- течног и чврстог отпада,
- водене паре,
- отпадних гасова из постројења за пречишћавање отпадних вода,

У току редовног рада користе се велике количине пијаће воде, која се добија експлоатацијом подземних вода преко три бунара избушених на предметној локацији. Активности које се одвијају у оквиру предметног пројекта као и загађујуће материје које се генеришу, упућују на потребу детаљне анализе могућих утицаја на животну средину.

Главни извор загађења ваздуха на предметној локацији су продукти сагоревања из котларнице и издувни гасови из моторних возила. Вредности концентрација продуката сагоревања у котловском постројењу су у дозвољеним границама, па тај ниво емисија треба задржати и у наредном периоду. Што се тиче издувних гасова из моторних возила додатне мере нису потребне, осим оних које се већ примењују.

Компанија „Јухор-експорт“ АД је велики генератор отпадне воде са високим процентом органских материја. С обзиром да је крајњи реципијент отпадних вода Велика Морава (укључујући и отпадне воде са постројења за пречишћавање отпадних вода Јагодине) може се констатовати да активности компаније „Јухор“ доприносе кумулативном ефекту загађења Велике Мораве. Ова чињеница обавезује оператера компанију „Јухор“ да предузима мере на унапређењу система за пречишћавање отпадних вода унутар властитог система, да редовно врши контроле отпадних вода пре пречишћавања и након пречишћавања као мера провере функционалности система и да предузима мере у случају било каквих поремећаја. Такође треба перманентно пратити квалитет воде у бунарима у циљу спречавања загађења подземних вода у случају акцидентних ситуација у комплексу. Те акцидентне ситуације могу бити везане за процуривање отпадних вода из канализације, сабирних шахти, базена, итд. Ово упућује на предузимање мера санитарне заштите бунара у складу са прописаном регулативом.

На загађење подземних вода може утицати цурење уља из технолошких система, моторних возила, резервоара за гориво и слично. Ово упућује на неопходност

предузимања мера брзог реаговања у случају акцидента. Компанија мора обезбедити потребна средства за сакупљање исцурелих опасних материја нафтног порекла, мора поседовати типске контејнере за смештај контаминираног материјала, средства за адсорпцију итд. У привредном друштву АД „Јухор-експорт“ Јагодина не очекује се прекогранични утицај у случају загађења животне средине.